

Pravilnik o saobraćajnoj signalizaciji

1055

Na osnovu člana 132. stav 5, člana 153. stav 5, člana 154. stav 3. i člana 166. stav 8. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima („Službeni glasnik RS”, broj 41/09),

Ministar za infrastrukturu donosi

PRAVILNIK o saobraćajnoj signalizaciji

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se vrsta, značenje, oblik, boja, mere, materijali za izradu saobraćajne signalizacije i pravila postavljanja saobraćajne signalizacije na putevima; vrsta, izgled, tehničke karakteristike i način postavljanja i mesta na kojima se moraju postaviti branici ili polubranici, uređaji za davanje svetlosnih, zvučnih znakova i način njihove upotrebe; privremena saobraćajna signalizacija, način izvođenja radova na putu, izgled, tehničke karakteristike, način postavljanja i upotreba branika i drugih sredstava za obezbeđenje mesta na kome se izvode radovi, kao i izgled i način davanja znakova koje daju ovlašćena lica.

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- 1) saobraćajna signalizacija je sistem sredstava, uređaja i oznaka za regulisanje i vođenje saobraćaja;
- 2) bankina je element javnog puta koji obezbeđuje stabilnost bočne konstrukcije i služi za postavljanje saobraćajne signalizacije;
- 3) snegobrani su sredstva za zaštitu puta od snežnih nanosa, u vidu ograde od letvi i poluoblica, table na drvenom kolju, žičane mreže ili mreže od veštačkih materijala;
- 4) značke za obeležavanje puta su štapovi obojeni naizmenično poljima crvene i žute boje pomoću kojih se vozači vozila za čišćenje snega obaveštavaju o debljini sloja snega i položaju prepreka (objekti i oprema puta);
- 5) branici i polubranici su uređaji koji se sastoje od mehanizma za pokretanje i barijera sa svetlosnim znakovima i oznakama, a koji služe za zatvaranje saobraćaja čitavom širinom puta, odnosno do polovine širine puta na prelazu preko železničke pruge u nivou;
- 6) svetleći stubić je stub sa unutrašnjim osvetljenjem, sa naizmeničnim crnim i žutim poljima koji se postavlja na vrh razdelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obeležavanja vrha ostrva;
- 7) tabla za obeležavanje vrha ostrva je tabla od retroreflektujućeg materijala sa naizmeničnim poljima crne i žute boje koja se postavlja na vrh razdelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obeležavanja vrha ostrva;
- 8) materijali za izradu lica saobraćajnog znaka – folije su plastični materijali sa ugrađenim elementima za retrorefleksiju, lepkom za lepljenje na podlogu i zaštitnim površinskim slojem za zaštitu od spoljnih uticaja;
- 9) klasa materijala je razvrstavanje materijala za izradu lica znaka prema koeficijentu retrorefleksije i definisani su srpskim standardom (SRPS);
- 10) trajnost materijala izražava minimalno vremensko trajanje materijala, odnosno minimalnu vrednost retrorefleksije koju materijal mora da ima;
- 11) bojila su materijali u tečnom ili žitkom stanju koji se sastoje od pigmenata, vezivnih sredstava, punila i razređivača i svetloodbojnih perli;
- 12) plastični materijali su materijali u tečnom i žitkom stanju na bazi plastike i na površinu kolovoza nanose se posebnim postupkom;
- 13) aplikativni materijali u trakama su specijalno konstruisani višeslojni materijali na bazi gume odnosno plastike, različitih debljina i teksture;
- 14) ograda je konstrukcija čija je svrha da spreči skretanje vozila sa kolovoza, odnosno da prihvati i zaustavi vozila skrenuta sa kolovoza, kao i da spreči pešake i životinje da stupaju na kolovoz, odnosno da prelaze kolovoz;
- 15) štitnik je konstruktivni elemenat ograde, određene dužine, izrađen od materijala koji poseduje odgovarajuće mehaničke karakteristike da u slučaju udara

vozila njena kruta konstrukcija (betonska zaštitna ograda) ili deformacija (čelična i drvena zaštitna ograda) ublaže posledice udara;

16) odstoynik je konstruktivni elemenat ograde čija je namena da poveže gredu sa stubom ili konzolom;

17) svetloodbojni elemenat je elemenat ograde prikačen na gredu koji služi za vizuelno označavanje položaja (visine) ograde, odnosno on se koristi kao smerokaz jer se na deonici puta na kojoj postoji zaštitna ograda ne postavljaju klasični – stubni smerokazi;

18) zapreka je elemenat opreme koji se koristi za ograđivanje radilišta i privremenih prepreka sa bočne strane;

19) saobraćajna kupa je elemenat konusnog oblika izrađen od gume ili plastičnog materijala sa naizmeničnim poljima bele i crvene boje kojima se upozoravaju vozači na prepreke ili radilište na putu;

20) zaprečna traka je traka od plastične folije obojene naizmenično belom i crvenom bojom kojima se označava ivica radilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

21) zaprečno uže je uže sa naizmenično nanizanim pločama ili zastavicama bele i crvene boje kojima se označava ivica radilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

22) montažni ivičnjak je ivičnjak urađen od gume ili plastičnih materijala koji služe za vođenje saobraćaja u zoni radova na putu;

23) razdvajajuće ograde su plastični elementi bele i crvene boje kojima se formira ograda za razdvajanje saobraćajnih tokova;

24) sklopiva ograda je ograda od elemenata sa poljima bele i crvene boje kojima se ograđuje radilište;

25) rastegljiva ograda je ograda formirana od elemenata sa belim i crvenim poljima koje se, prema potrebi, razvlače i kojima se ograđuje radilište;

26) signalna tabla za označavanje radova na putu je tabla sa treptaćima i saobraćajnim znakovima koja se montira na zadnji deo radnog vozila i služi kao upozorenje vozačima za radove na putu.

II. SAOBRAĆAJNA SIGNALIZACIJA

Član 3.

Pod saobraćajnom signalizacijom, u smislu ovog pravilnika, podrazumeva se:

- 1) saobraćajni znakovi;
- 2) oznake na kolovozu i trotoaru;
- 3) uređaji za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova;
- 4) svetlosne oznake na putu;
- 5) branici ili polubranici na prelazu puta preko železničke pruge;
- 6) privremena saobraćajna signalizacija, i
- 7) druge oznake na putu.

1) Saobraćajni znakovi

Član 4.

Saobraćajni znakovi su: znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, i znakovi obaveštenja. Uz saobraćajni znak može biti postavljena dopunska tabla koja je sastavni deo saobraćajnog znaka i koja bliže određuje njegovo značenje.

Član 5.

Saobraćajni znakovi koji se postavljaju na isti nosač moraju da budu jednoobrazni, bez obzira da li su reflektujući ili osvetljeni sopstvenim izvorom svetlosti.

Član 6.

Saobraćajni znakovi se postavljaju s desne strane puta pored kolovoza, u smeru kretanja vozila.

Ako na mestu na kome se postavlja saobraćajni znak, zbog gustine saobraćaja, odnosno iz drugih razloga, preči opasnost da učesnici u saobraćaju neće pravovremeno uočiti znak, saobraćajni znak se mora postaviti i na suprotnoj, levoj strani puta, odnosno kolovozne trake kada su kolovozne trake fizički odvojene ili iznad kolovozne trake.

Izuzetno, ako sa desne strane puta pored kolovoza, u smeru kretanja vozila nije moguće postaviti saobraćajni znak, znak se može postaviti na konzolni nosač na objektu sa desne strane puta ili iznad kolovozne trake i ima isto značenje kao i kada je postavljen na način određen u stavu 1. ovog člana.

Prilikom obeležavanja prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu saobraćajni znakovi se mogu postaviti na branike i zapreke.

Saobraćajni znakovi se postavljaju tako da ne ometaju kretanje učesnika u saobraćaju.

Radi povećanja uočljivosti saobraćajni znakovi mogu biti izrađeni:

- 1) na žutoj podlozi u zoni radova na putu i
- 2) na žuto-zelenoj podlozi za znakove na mestima gde je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku ili ako je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem.

Član 7.

Nazivi mesta na saobraćajnim znakovima na državnim putevima I reda ispisuju se ćirilčkim i latiničkim pismom, i to na način da se najpre ispisuje natpis ćirilicom, a zatim latinicom.

Nazivi mesta ispisuju se ćirilčkim pismom na putevima II reda, opštinskim putevima i ulicama.

Na mestima gde se dozvoljava primena pisma ili jezika nacionalne manjine, ovaj natpis se ispisuje ispod ćirilčkog natpisa.

Na saobraćajni znak može se upisati odredište u drugoj državi na engleskom jeziku i nacionalna oznaka te države.

Član 8.

Saobraćajna signalizacija i ostala oprema mora biti izvedena prema važećim srpskim standardima (SRPS). U slučaju da za saobraćajnu signalizaciju ne postoji odgovarajući srpski standard, do njegovog usvajanja, primenjujuće se evropski standardi (EN).

Član 9.

Saobraćajni projekat na osnovu kojeg se postavlja saobraćajna signalizacija na putu mora da sadrži:

- 1) opšta dokumenta u skladu sa propisima;
- 2) projektni zadatak overen od investitora;
- 3) tehnički izveštaj koji sadrži: opis problema, ograničenja, opis predloženog rešenja, saobraćajno-tehničke proračune i očekivane efekte;
- 4) predmer i predračun radova i opreme;
- 5) grafički deo projekta;
- 6) detalje elemenata saobraćajne opreme;
- 7) tehničke uslove za realizaciju (ugradnja i postavljanje opreme), i
- 8) prilog o zaštiti na radu i zaštiti životne sredine.

Član 10.

Učesnicima u saobraćaju poruke mogu biti prenete putem znakova koji u celini ili delimično mogu da menjaju sadržaj.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka mogu da budu izvedeni sa svetlećim elementima

Član 11.

Saobraćajni znakovi imaju ivicu za individualizaciju znaka u odnosu na okruženje u boji osnove znaka.

Saobraćajni znakovi opšiveni aluminijumskom trakom ne moraju da imaju ivicu iz stava 1. ovog člana.

Saobraćajni znakovi se izrađuju od materijala sa retroreflektujućim svojstvima. U slučaju da je znak izrađen sa sopstvenim izvorom svetlosti, lice znaka se izrađuje na transparentnoj podlozi.

Poleđina znaka i elementi za pričvršćenje znaka moraju da budu sive boje i bez sjaja da bi se sprečilo eventualno zaslepljivanje vozača.

1.1. Znakovi opasnosti

Član 12.

Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju upozore na opasnost koja im preti na određenom mestu, odnosno delu puta i da se obaveste o prirodi te opasnosti.

Član 13.

Znakovi opasnosti su:

I-1

I-1.1

1) znak „krivina nalevo” (I-1), znak „krivina nadesno” (I-1.1), koji označava približavanje opasnoj krivini na levo, odnosno na desno zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti. Obavezno se postavljaju na krivinama koje se projektuju sa minimalnim poluprečnicima za taj put.

I-2

I-2.1

2) znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nalevo” (I-2), znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nadesno” (I-2.1), znak „opasna krivina”, koji označava približavanje više opasnih krivini na levo, odnosno desno.

I-2.2

3) znak „opasna krivina” (I-2.2) označava približavanje više krivina ili uzastopnim krivinama koje su opasne po svojim fizičkim karakteristikama ili zbog nedostatka preglednosti;

I-3

I-4

4) znak „opasan uspon” (I-3) i znak „opasna nizbrdica” (I-4), koji označavaju približavanje opasnoj nizbrdici, odnosno opasnom usponu, ako razlika u visini predstavlja neku opasnost koja proističe iz tih uslova. Ovaj znak za simbol ima samo nagib ili uspon, prema situaciji na terenu, a veličina nagiba odnosno uspona ispisuje se na dopunskoj tabli;

I-5

I-5.1

I-5.2

5) znak „suženje puta” (I-5), znak „suženje puta s desne strane” (I-5.1), i znak „suženje puta s leve strane” (I-5.2), koji označavaju približavanje suženju kolovoza koje može da predstavlja izvesnu opasnost;

I-6

6) znak „pokretni most” (I-6), koji označava blizinu mesta na kome se na putu nalazi pokretni most;

I-7

7) znak „blizina obale” (I-7), koji označava blizinu mesta na kome put nailazi na obalu;

I-8

I-9

I-10

8) znak „neravan kolovoz” koji označava blizinu dela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća (I-8), zbog ulegnuća (I-9) ili zbog blizine opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu (I-10);

I-11

9) znak „klizav kolovoz” (I-11), koji označava blizinu dela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu;

I-12

10) znak „kamenje pršti” (I-12), koji označava blizinu dela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdoj podlozi i na kome za druge učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamena;

I-13

I-13.1

11) znakovi „odronjavanje kamenja” sa desne (I-13) odnosno leve strane puta (I-13.1), koji označavaju blizinu dela puta na kome postoji opasnost od kamena koje pada ili od kamena koje se nalazi na putu;

I-14

12) znak „označeni pešački prelaz” (I-14), koji označava blizinu mesta na putu na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz;

I-15

13) znak „deca na putu” (I-15), koji označavaju blizinu dela puta na kome se deca češće i u većem broju kreću (blizina škole, obdaništa, igrališta i sl.);

I-16

14) znak „biciklisti na putu” (I-16), koji označava blizinu mesta na kome se biciklisti često priključuju na put ili ga prelaze;

I-17

15) znak „životinje na putu” (I-17), koji označava blizinu dela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta;

I-18

16) znak „divljač na putu” (I-18), koji označava blizinu dela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta;

I-19

17) znak „radovi na putu” (I-19), koji označava mesto na kome se izvode radovi na putu;

I-20

I-20.1

18) znakovi „nailaženje na semafore” (I-20 i I-20.1), koji označavaju blizinu raskrsnice ili obeleženog pešačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću uređaja za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova;

I-21

19) znak „blizina avionske piste” (I-21), koji označava deo puta preko koga avioni preleću u niskom letu prilikom sletanja odnosno poletanja;

I-22

I-22.1

20) znakovi „bočni vetar” sa leve (I-22), odnosno desne (I-22.1) strane, koji označavaju blizinu dela puta na kome često duva jak bočni vetar;

I-23

21) znak „saobraćaj u oba smera” (I-23), koji označava blizinu mesta na kome se prelazi sa dela puta na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smeru na deo tog puta na kome se privremeno ili stalno saobraćaj vrši u oba smera;

I-24

22) znak „tunel” (I-24), koji označava blizinu tunela na putu;

I-25

23) znak „opasnost na putu” (I-25), koji označava blizinu dela puta ili mesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju pretil opasnost za koju ovim pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti;

I-26

24) znak „ukrštanje puteva iste važnosti” (I-26), koji označava blizinu ukrštanja puteva od kojih nijedan put nije put sa prvenstvom prolaza;

I-27

I-28

I-28.1

I-29

I-29.1

25) znak „ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom” (I-27), znak „spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s leve strane” (I-28), znak „spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane” (I-28.1), znak „spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s leve strane” (I-29) i znak „spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s desne strane” (I-29.1), koji označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta odnosno spaja sa sporednim putem.

Simboli na navedenim znakovima iz ove tačke mogu i drugačije da izgledaju, što zavisi od konkretne situacije na putu;

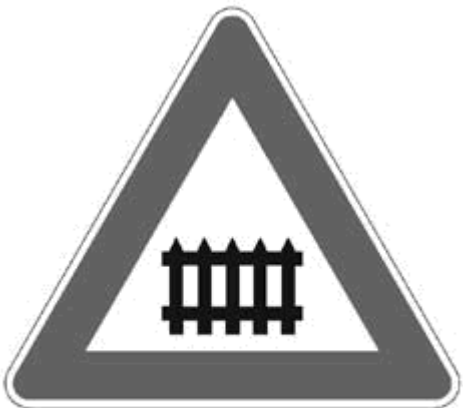
I-30

26) znak „raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja” (I-30), koji označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku;

I-31

27) znak „tramvajska pruga” (I-31), koji označava blizinu mesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou;

I-32

28) znak „prelaz puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima” (I-32), koji označava blizinu prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji je obezbeđen branicima ili polubranicima;

I-33

29) znak „prelaz puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika” (I-33), koji označava blizinu prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji nije obezbeđen branicama ili polubranicama;

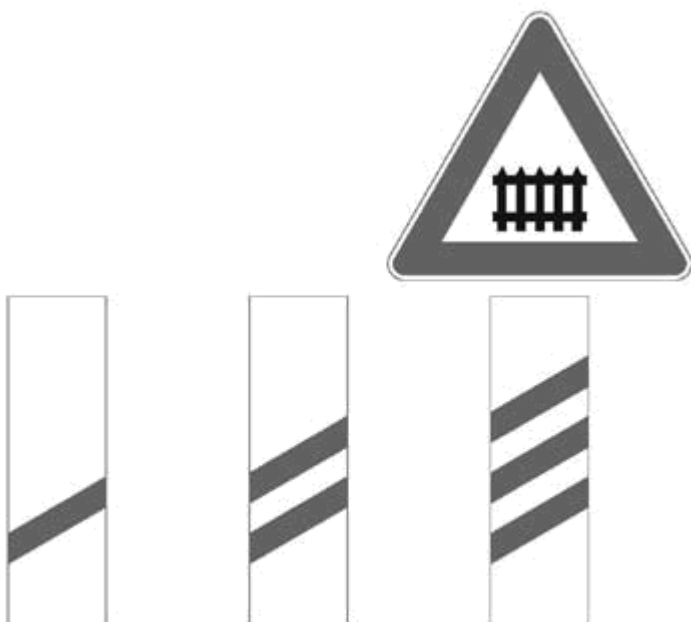

I-34

I-34.1

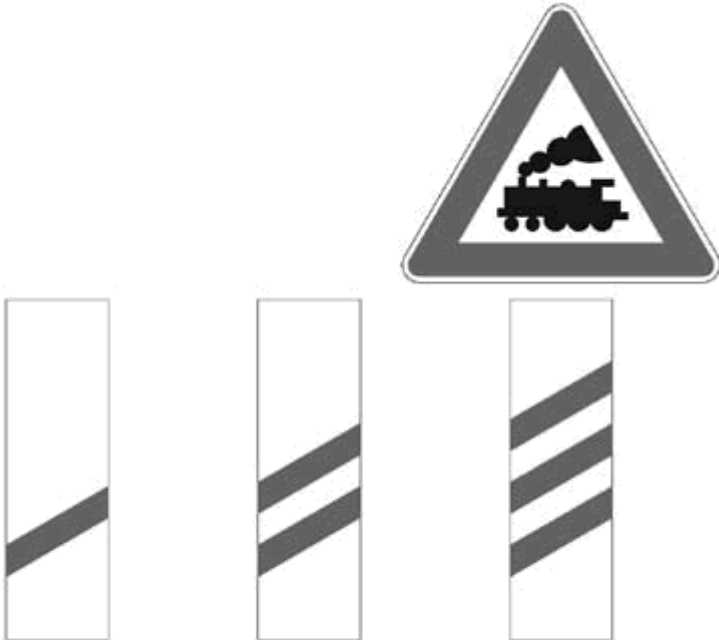
30) znak „Andrejin krst” (I-34), koji označava mesto na kome put prelazi preko železničke pruge u nivou bez branika ili polubranika sa jednim kolosekom odnosno (I-34.1) sa dva ili više koloseka;

I-35

31) znak „približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicama ili polubranicama” (I-35), koji označava udaljenost do prelaza puta preko

železničke pruge u nivou, koji je obezbeđen branicima ili polubranicima;

I-36

32) znak „približavanje prelazu puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika” (I-36), koji označava udaljenost do prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji nije obezbeđen branicima ili polubranicima;

I-37

33) znak „neučvršćena bankina” (I-37), koji označava blizinu dela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina;

I-38

34) znak „kolona zaustavljenih vozila” (I-38), koji označava blizinu dela puta na kome postoji opasnost zbog zagušenja saobraćaja.

Član 14.

Simboli na znakovima opasnosti I-14 (označeni pešački prelaz), I-15 (deca na putu), I-16 (biciklisti na putu), I-17 (životinje na putu), I-18 (divljač na putu) i I-21 (blizina avionske piste) mogu biti okrenuti i na drugu stranu.

Član 15.

Znakovi opasnosti imaju oblik ravnostrog trougla čija se jedna strana nalazi u horizontalnom položaju sa suprotnim vrhom okrenutim naviše.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

- 1) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) imaju oblik jednog odnosno dva ukrštena kraka;
- 2) znakovi I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima) i I-36 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika), su pravougaonog oblika čiju osnovu čini kraća strana.

Član 16.

Osnova znakova opasnosti je bele boje, a okvir trougla je crvene boje. Simboli na znakovima opasnosti su crne boje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

- 1) znak „radovi na putu” I-19 ima žutu osnovu;
- 2) simboli znakova I-20 i I-20.1 (nailaženje na svetlosne saobraćajne znakove sa trobojnim svetlima), imaju po vertikalnoj osi crveno svetlo gore, žuto u sredini, zeleno dole, a po horizontalnoj osi crveno svetlo levo, žuto u sredini i zeleno desno;
- 3) na simbolima vozila na znaku „kolona zaustavljenih vozila” I-38 iscrtana su svetla crvene boje.

Član 17.

Dužina strane ravnostrog trougla znaka opasnosti iznosi:

- 1) na autoputu i motoputu 120cm;
- 2) na državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 90cm;
- 3) na ostalim saobraćajnicama u naselju 60cm;
- 4) ako se upotrebljavaju kao umetnički znakovi 40cm.

Na putevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi postavljati i znakovi opasnosti čija strana trougla iznosi 120cm, a na putevima iz stava 1. tačka 3) ovog člana i znakovi opasnosti čija je strana trougla 90cm.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

- 1) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) imaju krakove dužine 120cm i širine 12cm;
- 2) znakovi I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima) i I-36 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika), imaju jednu stranu pravougaonika dužine 100 cm, drugu stranu pravougaonika dužine 30cm, a kose trake na znaku postavljene

pod uglom od 30° širine 8cm.

1.2 Znakovi izričitih naredbi

Član 18.

Znakovi izričitih naredbi učesnicima u saobraćaju na putu stavljaju do znanja zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

Član 19.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane zabrane odnosno ograničenja su:

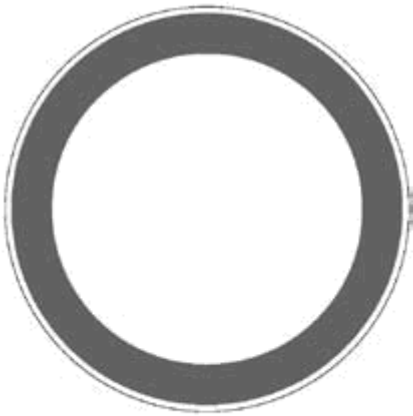
II-1

1) znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1), koji označava blizinu raskrsnice na kojoj vozač mora da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću po putu na koji on nailazi;

II-2

2) znak „obavezno zaustavljanje” (II-2), koji označava mesto pred ulazom u raskrsnicu na kome je vozač dužan da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi;

II-3

3) znak „zabrana saobraćaja u oba smera” (II-3), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smera;

II-4

4) znak „zabrana saobraćaja u jednom smeru” (II-4), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozila iz smera prema kome je okrenut znak;

II-5

5) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice” (II-5), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede;

II-6

6) znak „zabrana saobraćaja za autobuse” (II-6), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za autobuse;

II-7

7) znak „zabrana saobraćaja za teretna vozila” (II-7), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila.

Ako je znaku iz ove tačke pridodata dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

II-8

8) znak „zabrana saobraćaja za cisterne” (II-8), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode;

II-9

II-9.1

9) znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili neke lako zapaljive materije” (II-9), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije;

znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne terete” (II-9.1), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne terete;

II-10

II-10.1

10) znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice” (II-10), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice;

znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo” (II-10.1), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila na koja vuku priključno vozilo;

II-11

11) znak „zabrana saobraćaja za traktore” (II-11), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za traktore;

II-12

12) znak „zabrana saobraćaja za motocikle” (II-12), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motocikle, teški tricikl i teški četvorocikl;

II-13

13) znak „zabrana saobraćaja za mopede” (II-13), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle;

II-14

14) znak „zabrana saobraćaja za bicikle” (II-14), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za bicikle;

II-15

15) znak „zabrana saobraćaja za zaprežna vozila” (II-15), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila;

II-16

16) znak „zabrana saobraćaja za ručna kolica” (II-16), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za ručna kolica;

II-17

17) znak „zabrana saobraćaja za pešake” (II-17), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za pešake;

II-18

18) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila” (II-18), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila;

II-19

II-19.1

19) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila i zaprežna vozila” (II-19), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila i zaprežna vozila;

znak „zabrana saobraćaja za vozila označena simbolom” (II-19.1), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vrstu vozila prikazanih na znaku. Na znaku se mogu kombinovati simboli sa znakova II-6 do II-15. Znak II-19.1 može imati najviše dva simbola, ukoliko se postavlja u naseljenom mestu odnosno tri simbola van naseljenog mesta;

II-20

20) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu” (II-20), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija širina prelazi širinu označenu na znaku;

II-21

21) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu” (II-21), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku;

II-22

22) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu” (II-22), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila odnosno skupove vozila, čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku;

II-23

23) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje” (II-23), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku;

II-24

24) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu” (II-24), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skupovima vozila, čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku;

II-25

25) znak „najmanje odstojanje između vozila” (II-25), koji označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju kojeg se vozači moraju pridržavati;

II-26

II-26.1

26) znak „zabrana skretanja ulevo” (II-26), koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

znak „zabrana skretanja udesno” (II-26.1), koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje udesno zabranjeno;

II-27

27) znak „zabrana polukružnog okretanja” (II-27), koji označava mesto na kome je zabranjeno polukružno okretanje;

II-28

28) znak „zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice” (II-28), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjeno preticanje svih motorna vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda, lake tricikle i lake četvorocikle;

II-29

29) znak „zabrana preticanja za teretna vozila” (II-29), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjeno da teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t pretiču druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice, mopeda, lake, tricikle i lake četvorocikle.

Ako je uz znak iz stava 1. ove tačke dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, zabrana preticanja odnosi se samo na teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

II-30

30) znak „ograničenje brzine” (II-30), koji označava put odnosno deo puta na kome se vozila ne smeju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku.

Ako je na znak iz ove tačke dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, označeno ograničenje brzine odnosi se samo na vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

II-31

31) znak „zabrana davanja zvučnih znakova” (II-31), koji označava put odnosno deo puta na kome se uređajem na vozilu ne smeju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti;

II-32

II-32.1

II-32.2

32) znak „zabrana prolaza bez zaustavljanja” (II-32), (II-32.1), (II-32.2) koji označava blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mesta za putarinu odnosno mesta gde se vozilo mora zaustaviti iz razloga označenog na znaku;

II-33

33) znak „prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera” (II-33), koji označava zabranu stupanja vozila na uski deo puta pre nego što tim delom pređu vozila iz suprotnog smera;

II-34

34) znak „zabrana zaustavljanja i parkiranja” (II-34), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila;

II-35

35) znak „zabrana parkiranja” (II-35), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno parkiranje vozila.

Znakovima II-34 i II-35 može se dodati dopunska tabla sa naznakom: dana u sedmici odnosno mesecu i vremena u toku dana na koje se zabrana odnosi; najdužeg dozvoljenog trajanja zaustavljanja odnosno parkiranja i kategorije vozila na koje se zabrana odnosi;

II-36

36) znak „naizmenično parkiranje” (II-36), koji označava deo puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u neparne dane;

II-37

37) znak „naizmenično parkiranje” (II-37), koji označava deo puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u parne dane.

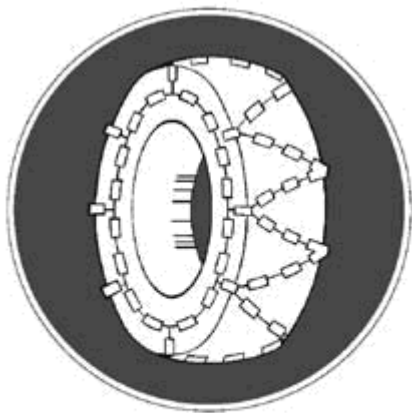
Član 20.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze su:

II-38

41) znak „najmanje dozvoljena brzina” (II-38), koji označava put odnosno deo puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (u km/h) koja je označena na znaku;

II-39

42) znak „lanci za sneg” (II-39), koji označava deo puta na kome motorna vozila, osim motocikla, mopeda, lakih tricikla, teških tricikla, lakih četvorocikla, teških četvorocikla, radnih mašina, traktora i motokultivatora, moraju na pogonskim točkovima imati lance za sneg kad je na kolovozu sneg;

II-40

43) znak „biciklistička staza” (II-40), koji označava put kojim se moraju kretati bicikli, a po kome je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-41

II-41.1

44) znak „pešačka staza” (II-41), koji označava posebno izgrađenu stazu kojom se pešaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju i znak (II-41.1) „spojene staze za bicikliste i pešake” koji označava put po kome se odvojeno kreću samo biciklisti i pešaci, u svojim stazama;

II-42

45) znak „staza za jahače” (II-42), koji označava stazu kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-43

II-43.1

II-43.2

II-43.3

II-43.4

46) znakovi „obavezan smer” (II-43), (II-43.1), (II-43.2), (II-43.3) i (II-43.4), koji označavaju smer kojim se vozila moraju kretati;

II-44

II-44.1

II-44.2

47) znakovi „dozvoljeni smerovi” (II-44), (II-44.1) i (II-44.2), koji označavaju smerove u kojima se vozila smeju kretati;

II-45

II-45.1

II-45.2

II-45.3

48) znakovi „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45), „obavezno obilaženje s leve strane” (II-45.1) i „kružni tok saobraćaja” (II-45.2), koji označavaju kolovoz odnosno deo kolovoza kojim se vozila moraju kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, i znak „obilaženje sa obe strane” (II-45.3) koji označava kolovoz odnosno deo kolovoza kojim se vozila mogu kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu.

Član 21.

Simboli na znakovima izričitih naredbi II-20, II-21, II-22, II-23, II-24, II-25, II-30 i II-38 dati su kao primeri, a stvarne vrednosti se upisuju prema okolnostima na putu i potrebama bezbednosti saobraćaja.

Član 22.

Znakovi izričitih naredbi imaju oblik kruga.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

- 1) znak II-1 („ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza”) ima oblik ravnostranog trougla čija je jedna strana postavljena horizontalno sa suprotnim vrhom okrenutim naniže;
- 2) znak II-2 („obavezno zaustavljanje”) ima oblik pravilnog osmougona.

Član 23.

Osnova znakova izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja je bela boja, a znakova izričitih naredbi koji određuju obaveze je plava boja. Simboli i natpisi na znakovima sa belom osnovom su crne boje, a na znakovima plave osnove su bele boje.

Okvir kruga kao i kose trake na znakovima izričitih naredbi na kojima postoje crvene su boje.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana:

- 1) boja osnove znakova zabrana, odnosno ograničenja koji se odnose na privremenu signalizaciju prilikom izvođenja radova na putu žute je boje;
- 2) znak II-2 (obavezno zaustavljanje) ima osnovu crvene boje, a ivicu i simbol „STOP” bele boje;
- 3) simbol znaka II-8 (zabrana saobraćaja za cisterne) je crvene boje, osovina sa točkovima odnosno vozilo je crne boje, a dve talasaste linije su plave boje;
- 4) simbol znaka II-9 (zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije) i znaka II-9.1 (zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije) je crvene boje, a osovina sa točkovima odnosno vozila je crne boje;
- 5) simbol znaka II-33 (prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smera) ima strelicu koja označava zabranjen smer je crvene boje;
- 6) znak II-34 (zabrana zaustavljanja i parkiranja) i znak II-35 (zabrana parkiranja) imaju osnovu plave boje;
- 7) znak II-36 i znak II-37 (naizmenično parkiranje) imaju osnovu plave boje, a simbol bele boje.

Član 24.

Kose trake na znakovima izričitih naredbi moraju biti položene pod uglom od 45° u odnosu na horizontalnu ravan.

Član 25.

Prečnik kruga znakova izričitih naredbi iznosi:

- 1) na autoputu i motoputu 90cm;
- 2) na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 60cm;
- 3) na ostalim saobraćajnicama u naselju 40cm;

4) ako se upotrebljavaju kao umetnički znakovi 30cm.

Na putevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi, postavljati i znakovi opasnosti čija strana trougla iznosi 90cm, a na putevima iz stava 1. tačka 3) ovog člana i znakovi opasnosti čija je strana trougla 60cm.

Izuzetno od stava 1. ovog člana u pogledu mera odstupa:

- 1) znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza) ima stranu dužine 90 cm, a izuzetno dužine 60cm;
- 2) visina slova znaka II-2 (obavezno zaustavljanje) iznosi jednu trećinu visine znaka.

1.3. Znakovi obaveštenja

Član 26.

Znakovi obaveštenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obaveštenja o putu kojim se kreću, nazivima mesta kroz koja put prolazi i udaljenosti do tih mesta, prestanku važenja znakova izričitih naredbi, kao i druga obaveštenja koja im mogu biti korisna.

Posebne grupe znakova obaveštenja su: znakovi za vođenje saobraćaja; znakovi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi, i znakovi turističke signalizacije.

Član 27.

Znakovi obaveštenja su:

III-1

1) znak „prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera” (III-1), koji obaveštava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smera;

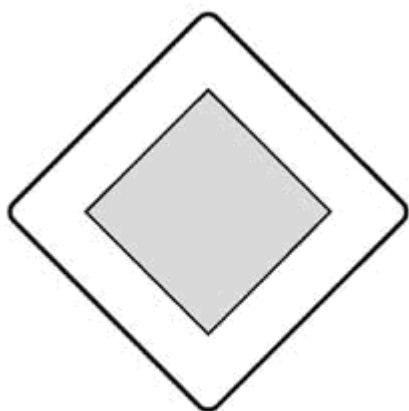

III-2

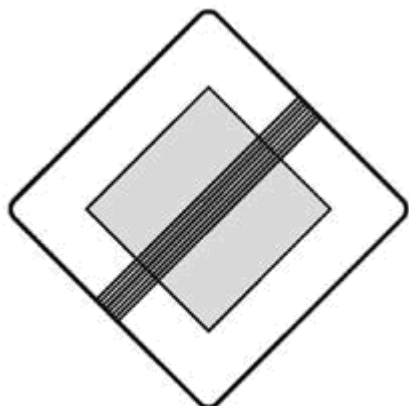
III-2.1

2) znakovi „put sa jednosmernim saobraćajem” (III-2) i (III-2.1), koji obaveštavaju učesnike u saobraćaju o jednosmernom putu;

III-3

3) znak „put sa prvenstvom prolaza” (III-3), koji označava put ili deo puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju s tim putem odnosno delom puta;

III-4

4) znak „završetak puta sa prvenstvom prolaza” (III-4), koji označava mesto na kome se završava put ili deo puta sa prvenstvom prolaza;

III-6

5) znak „označeni pešački prelaz” (III-6), koji označava mesto na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz;

III-7

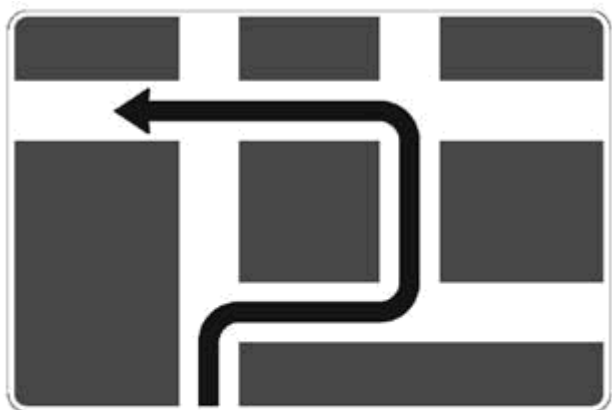
6) znak „podzemni ili nadzemni pešački prolaz” (III-7), koji označava mesto na kome se nalazi podzemni ili nadzemni pešački prolaz;

III-9

7) znak „slepi put” (III-9), koji označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slepi put).

Položaj simbola u znaku III-9 mora da odgovara položaju slepog puta u odnosu na put na kome se postavlja taj znak;

III-10

8) znak „smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno” (III-10), koji označava put kojim se vozilo mora kretati ako namerava da skrene ulevo na sledećoj raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

III-11

9) znak „prestrojavanje vozila” (III-11), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka.

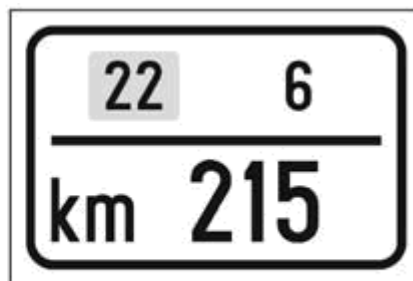
Simboli na znaku III-11 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima;

III-17

III-17.1

III-17.2

10) znakovi „broj puta” (III-17), „kilometraža puta” (III-17.1) i „broj puta, broj deonice puta i kilometraža” (III-17.2) koji označavaju broj puta, odnosno deonice i stacionažu puta;

III-18

11) znak „broj međunarodnog puta” (III-18), koji označava broj međunarodnog puta;

III-19

12) znak „autoput” (III-19), koji označava mesto odakle počinje autoput;

III-20

13) znak „završetak autoputa” (III-20), koji označava mesto na kome se završava autoput;

III-21

14) znak „motoput” (III-21), koji označava mesto odakle počinje motoput;

III-22

15) znak „završetak motoputa” (III-22), koji označava mesto na kome se završava motoput;

III-23

16) znak „naziv naseljenog mesta” (III-23), koji označava teritoriju i naziv naseljenog mesta u koje ulazi put i granicu od koje počinje to naseljeno mesto;

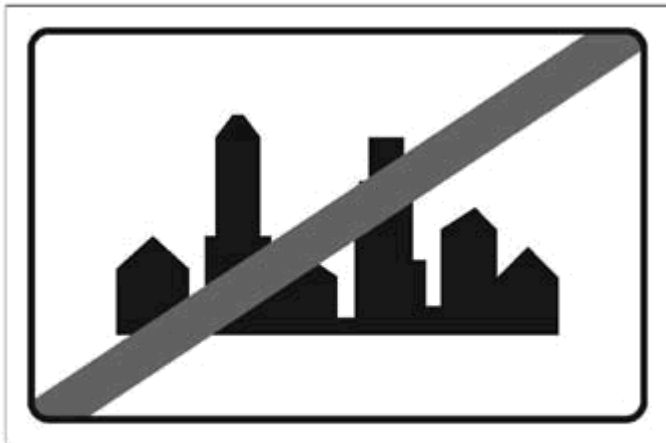
III-23.1

17) znak „naselje” (III-23.1), koji označava mesto od koga počinje naselje i od koga se primenjuju propisi o saobraćaju u naselju;

III-24

18) znak „završetak naseljenog mesta” (III-24), koji označava mesto na kome se završava naseljeno mesto kroz koje prolazi put;

III -24.1

19) znak „završetak naselja” (III-24.1), koji označava mesto na kome se završava naselje i od koga prestaju da važe propisi o saobraćaju u naselju;

III-25

20) znak „prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice” (III-25), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja svih motorna vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda, lakih tricikala i lakih četvorocikala;

III-26

21) znak „prestanak zabrane preticanja za teretna vozila” (III-26), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja za teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t da pretiču druga motorna vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda, lakih tricikala i lakih četvorocikala;

III-27

22) znak „prestanak ograničenja brzine” (III-27), koji označava mesto odakle prestaje ograničenje brzine i znak „prestanak najmanje dozvoljene brzine” (III-27.1), koji označava mesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom;

III-27.1

III-28

23) znak „prestanak zabrane davanja zvučnih znakova” (III-28), koji označava mesto odakle prestaje zabrana davanja zvučnih znakova;

III-29

III-29.1

III-29.2

II-29.3

III-29.4

III-29.5

24) znak „prestanak svih zabrana” (III-29), znak „prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg” (III-29.1), znak „završetak biciklističke staze” (III-29.2), znak „završetak pešačke staze” (III-29.3), znak „završetak staze za jahače” (III-29.4) i znak „završetak spojene biciklističke i pešačke staze” (III-29.5), koji označavaju mesta na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su pre tog mesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu;

III-30

25) znak „zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja” (III-30), koji označava mesto u naselju odakle se ulazi u zonu u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vreme, bez obzira da li se za parkiranje na određeno vreme plaća naknada ili se ne plaća.

Znaku III-30 može biti dodata dopunska tabla na kojoj će se naznačiti dani ili sati za koje ograničenje važi;

III-31

26) znak „izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja” (III-31), koji označava mesto u naselju na kome se izlazi iz zone u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vreme;

III-32

III-32.1

27) znak „parkiralište” (III-32), koji označava parkiralište.

Na znaku III-32 ili na dopunskoj tabli može se odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja;

28) znak „parking garaža” (III-32.1) koji označava garažu sa parking mestima;

III-33

29) znak „vremenski ograničeno parkiranje” (III-33), koji označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno;

III-33.1

30) znak „parkiraj i vozi se” (III-33.1), koji označava parkiralište gde vozilo može da se parkira i da se putovanje nastavlja nekim drugim transportnim sredstvom, koje može biti prikazano simbolom.

III-34

31) znak „bolnica” (III-34), koji označava blizinu bolnice i upozorenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku;

III-35

32) znak „stanica za prvu pomoć” (III-35), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica za prvu pomoć;

III-36

33) znak „radionica za opravku vozila” (III-36), koji označava blizinu mesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-37

34) znak „telefon” (III-37), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi telefonska govornica.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-38

35) znak „benzinska stanica” (III-38), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi benzinska stanica.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima i obaveštenje o vrsti goriva koje se može naći na stanici;

III-39

36) znak „hotel ili motel” (III-39), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi hotel odnosno motel.

Na delu znaka III-39 ispod belog polja može se upisati „hotel” ili „motel”, zavisno od vrste ugostiteljskog objekta koji se označava.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-40

37) znak „restoran” (III-40), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi restoran.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-41

38) znak „kafana” (III-41), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi kafana.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-42

39) znak „teren uređen za izletnike” (III-42), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-43

40) znak „teren za kampovanje pod šatorima” (III-43), koji označava blizinu terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorima.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-44

41) znak „teren za kampovanje u prikolicama” (III-44), koji označava blizinu terena ili teren za boravak u prikolicama.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-45

42) znak „teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama” (III-45), koji označava blizinu terena ili teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-46

43) znak „planinarski dom” (III-46), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi planinarski dom.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-47

44) znak „vozilo za pomoć na putu” (III-47), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-48

45) znak „vatrogasna služba” (III-48), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za gašenje požara.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-49

46) znak „autobusko stajalište” (III-49), koji označava mesto na kome se nalazi autobusko stajalište;

III-50

47) znak „tramvajska stanica” (III-50), koji označava mesto na kome se nalazi tramvajska stanica;

III-51

48) znak „aerodrom” (III-51), koji označava blizinu aerodroma ili mesto aerodroma.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-52

49) znak „luka — pristanište” (III-52), koji označava blizinu luke, pristaništa, odnosno trajekta ili mesto u kome se nalazi luka, pristanište, odnosno trajekt.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-53

50) znak „informacija” (III-53), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se mogu dobiti turističke informacije.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-54

51) знак „prohodnost puta” (III-54), koji označava da je planinski put, odnosno prelaz preko planinskog vrha otvoren ili zatvoren. Ako je prolaz otvoren polje 1 je zelene boje i ima natpis „otvoren”, odnosno ako je prolaz zatvoren polje 1 je crvene boje i ima natpis „zatvoren”.

Ako je prolaz zatvoren, na polju 2 se ispisuje naziv mesta do kog je put otvoren.

Ako je prolaz otvoren, polje 3, sadrži simbol znaka „lanci za sneg” (II-39) ili simbol „lanci ili gume za sneg” u zavisnosti od stanja puta.

Polja 2 i 3 imaju osnovu bele boje. Natpisi na polju 1 su bele boje, a na polju 2 i 3 crne boje. Simboli na polju 3 su crne boje.

III-55

52) знак „broj serpentine” (III-55), koji označava broj serpentine sa nadmorskom visinom;

III-56

53) znak „putni objekat” (III-56), koji označava naziv putnog objekta od posebnog značaja (vijadukt, tunel i sl.);

III-57

54) znak „planinski prevoj” (III-57), koji označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom;

III-58

55) znak „reka” (III-58), koji označava naziv reke preko koje put prelazi;

III-59

56) znak „stanica policije” (III-59), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica policije;

III-60

57) znak „brzina koja se preporučuje” (III-60), koji označava brzinu koja se preporučuje na određenom delu puta;

III-62

58) znak „tabla za označavanje naziva ulica” (III-62), koji označava naziv ulice.

Znak može imati i kućne brojeve bloka na koji se odnosi;

III-63

III-63.1

III-63.2

III-63.3

59) znak „tabla za usmeravanje” (III-63), (III-63.1), (III-63.2) i (III-63.3), koji označava mesto gde se nailazi na oštru krivinu;

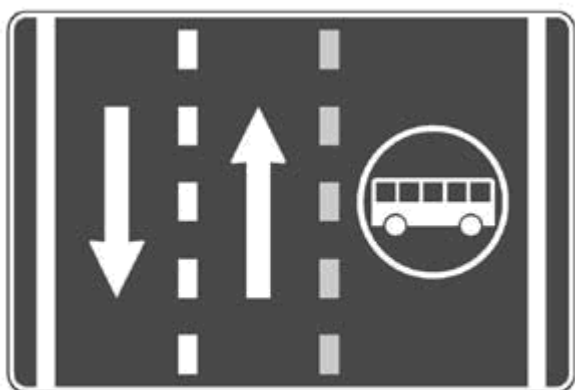
III-66

60) znak „tabla za označavanje izlaza” (III-66), koji označava mesto izlaska sa autoputa;

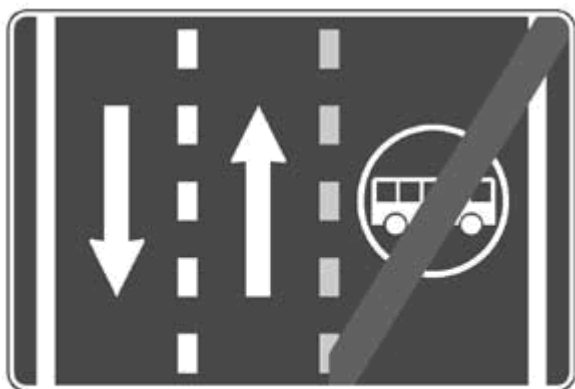
III-68

61) znak „deca na putu” (III-68) koji označava mesto u čijoj se blizini nalazi škola i pešački prelaz koji deca često koriste;

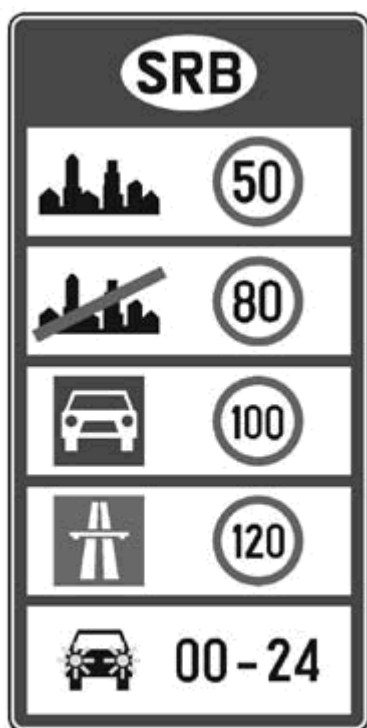
III-69

62) znak „saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika” (III-69), koja označava saobraćajnu traku koja je namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika. Ako je saobraćajna traka namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika u određenom periodu u toku dana uz saobraćajni znak se postavlja dopunska tabla IV-4;

III-69.1

63) znak „završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika” (III-69.1), koji označava mesto na kome se završava saobraćajna traka namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika;

III-70

64) znak „ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji” (III-70), koji označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine u Republici Srbiji prema vrsti puta i obavezi upotrebe svetala;

III-71

65) znak „saobraćajna traka za spora vozila” (III-71), koji označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-71.1

66) znak „završetak saobraćajne trake za spora vozila” (III-71.1), koji označava mesto na kome se završava traka kojom se moraju kretati vozila koja se kreće brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-73

67) znak „odmorište” (III-73), koji označava nailazak na višenamenski objekat na putu čiji se sadržaj označava piktogramima;

III-74

68) znak „izlazak na odmorište” (III-74), koji označava mesto izlaska sa puta do višenamenskog objekta. Na znaku, ukoliko je potrebno, može da se upiše udaljenost do sledećeg takvog objekta;

III-77

69) znak „pešačka zona” (III-77) koji označava početak zone namenjene isključivo za kretanje pešaka;

III-77.1

70) znak „kraj pešačke zone” (III-77.1), koji označava kraj pešačke zone;

III-78

71) znak „zona 30” (III-78) koji označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h.;

III-78.1

72) znak „kraj zone 30” (III-78.1) označava završetak zone u kojoj je ograničena brzina kretanja vozila do 30 km/h;

III-79

73) znak „prepreka za usporavanje saobraćaja” (III-79) označava nailazak na mesto gde su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja;

III-80

74) znak „opasna deonica puta” (III-80), koji označava nailazak na posebno opasnu deonicu puta i njenu dužinu. Umesto znaka „opasnost na putu” (I-25) može da se upiše znak opasnosti koji bliže objašnjava prirodu opasnosti.

Na znak mogu biti najviše dva znaka koji definišu prirodu opasnosti. Visina slova za ispisivanje reči „Opasnost!” i dužine deonice je 105 mm i 140 mm.

Ovaj znak se uvek postavlja sa obe strane puta u smeru kretanja;

III-81

75) znak „zona usporenog saobraćaja” (III-81), koji označava mesto od kojeg počinje zona usporenog saobraćaja;

III-81.1

76) znak „kraj područja usporenog saobraćaja” (III-81.1), koji označava mesto gde se završava zona usporenog saobraćaja;

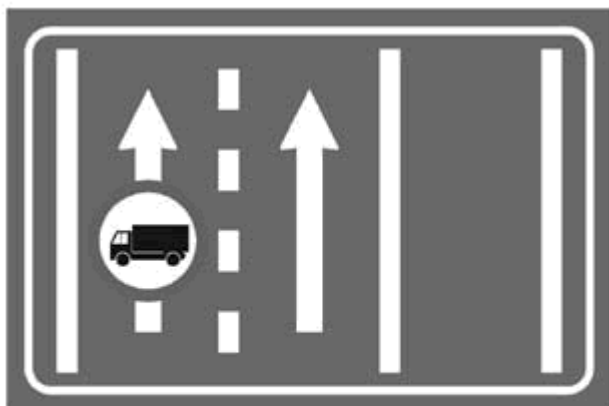
III-82

77) znak „zona škole” (III-82) koji označava mesto od kojeg počinje zona škole;

III-82.1

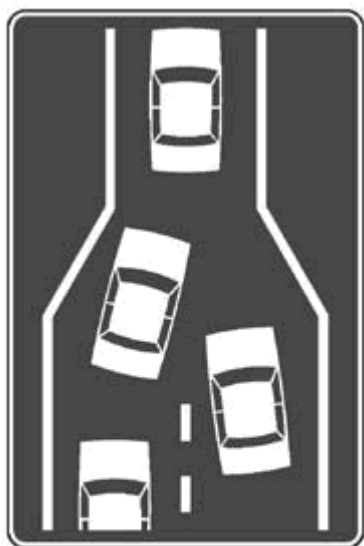
78) znak „završetak zone škole” (III-82.1) koji označava završetak zone škole;

III-83

79) znak „način korišćenja saobraćajne trake” (III-83) koji označava da određena saobraćajna traka nije namenjena za kretanje vozila pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku.

Broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu;

III-84

80) znak „naizmenično propuštanje vozila” (III-84), koji označava mesto gde se zbog završavanja saobraćajne trake, suženja kolovoza i smanjenja broja saobraćajnih traka, vozila naizmenično uključuju u jednu saobraćajnu traku;

III-85

III-85.1

81) znakovi „izlaz u slučaju opasnosti” (III-85) i (III-85.1) koji označavaju izlaz za pešake u slučaju opasnosti;

III-86

III-86.1

82) znakovi „udaljenost izlaza u slučaju opasnosti” (III-86) i (III-86.1) koji označavaju smer u kome se nalazi izlaz za slučaj opasnosti i udaljenost do njega;

III-92

83) znak „kontrola brzine kretanja” (III-92) označava početak deonice na kojoj se vrši kontrola brzine kretanja vozila.

1.3.1. Znakovi obaveštenja za vođenje saobraćaja

Član 28.

Znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja učesnici u saobraćaju se obaveštavaju o smerovima kretanja odnosno smerovima kretanja po saobraćajnim trakama do određenih mesta.

Član 29.

Znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja učesnicima u saobraćaju se daju:

- 1) prethodna obaveštenja o smeru kretanja;
- 2) obaveštenja o prestrojavanju;
- 3) obaveštenja o skretanju, i
- 4) obaveštenja o potvrdi smera kretanja.

Broj i način obaveštenja koji se daju učesnicima u saobraćaju zavisi od kategorije puta.

Član 30.

Na autoputevima učesnicima u saobraćaju daju se sva obaveštenja iz člana 29. stav 1. ovog pravilnika.

Na državnim putevima I reda, osim autoputeva, učesnicima u saobraćaju daju se najmanje obaveštenja iz člana 29. stav 1. tač. 1) i 3) ovog pravilnika

Na državnim putevima II reda, opštinskim putevima i ulicama učesnicima u saobraćaju daju se najmanje obaveštenja iz člana 29. stav 1. tačka 3) ovog pravilnika.

Član 31.

Na autoputevima visina slova je 42cm za znakove koji se postavljaju iznad kolovoza i 35 cm za znakove koji se postavljaju pored kolovozne trake.

Na putevima gde je dozvoljena brzina najmanje 80km/h visina slova je 21cm, a na putevima sa dozvoljenom brzinom manjom od 80km/h je 17,5cm.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, na ulicama gde je dozvoljena brzina najmanje 50km/h visina slova je 17,5cm, a na ulicama sa dozvoljenom brzinom manjom od 50 km/h je 14cm.

Član 32.

Na državnim putevima I i II reda na znakovima koji se postavljaju iznad kolovoza koriste se ćiriličko i latiničko pismo na istom znaku.

Na znakovima koji se postavljaju pored puta, odnosno kolovozne trake, ćiriličko i latiničko pismo koriste se na istom znaku, a ako to nije moguće znakovi

sa ćirilčkim i latiničkim pismom ċe se razdvojiti, s tim što se uvek prvo postavlja znak sa ćirilčkim pismom.

Ćlan 33.

Na znakovima za vođenje saobraćaja koriste se odredišta i značajne raskrsnice koje se nalaze na teritoriji Republike Srbije, kao i mesta iz susednih zemalja do kojih put vodi.

Ćlan 34.

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima može da se upiše broj puta na saobraćajnim znakovima za davanje obaveštenja iz člana 29. tač. 1), 2) i 4) ovog pravilnika.

Ako nije moguće da broj puta bude upisan na znaku, može da se doda izvan znaka kao samostalan znak, i to: iznad znaka za odredište u smeru pravo odnosno iznad; ispod ili sa desne strane znaka u visini natpisa, za odredište za koje se skreće.

Ćlan 35.

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima ne upisuju se piktogrami niti udaljenost do odredišta osim na znaku „potvrda pravca” (III-61) na kome se upisuje udaljenost do odredišta.

Ćlan 36.

Boja osnove znakova za vođenje saobraćaja je:

- 1) za znakove na autoputu zelene boje;
- 2) za znakove na motoputu plave boje;
- 3) za znakove na ostalim putevima, koji nisu autoput i motoput žute boje;
- 4) za znakove sa odredištima turističkog karaktera braon boje, i
- 5) za znakove čije je odredište određeni objekat bele boje.

Ćlan 37.

Znakovi za vođenje saobraćaja su:

III-8

III-8.1

1) znak „raskrsnica” (III-8) i „kružna raskrsnica” (III-8.1), koji označava međusobni položaj i pravce puteva i nazive mesta do kojih vode putevi koji se ukrštaju. Na znaku se mogu upisati brojevi puteva i brojevi međunarodnih puteva.

Na znaku III-8 može biti upisana udaljenost do raskrsnice na koju se znak odnosi, ispod dolazeće strelice;

III-11.1

2) znak „prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta” (III-11.1), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka.

Simboli na znaku III-11.1 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima. Na znaku moraju biti ispisani nazivi odredišta;

III-12

3) znak „strelasti putokaz” (III-12), koji označava pravac puta od odredišta ili karakterističnog objekta.

Na strelasti putokaz mogu da se ispišu dva naziva odredišta ako se ispisuju jednim pismom ili jezikom, odnosno samo jedan ako se ispisuju na dva jezika ili pisma. Na znak mogu da se ispišu broj puta i udaljenost do odredišta, odnosno objekta;

III-13

4) znak „putokazna tabla” (III-13), koji označava pravac puta za naseljeno mesto ispisano na znaku.

Znak može da ima najviše tri polja za označavanje smerova kretanja. Na svakom polju mogu da se ispišu nazivi dva odredišta ako se ispisuju jednim jezikom i pismom. Ako se nazivi odredišta ispisuju na dva pisma ili jezika svako polje može da ima samo naziv jednog odredišta.

Ovaj znak može da se postavi i iznad kolovoza i svako polje znaka postavlja se kao poseban znak iznad saobraćajnih traka na koje se znak odnosi;

III-61

5) znak „potvrda pravca” (III-61), koji označava potvrdu pravca kretanja posle prolaska raskrsnice.

Znak sadrži naziv mesta i udaljenost, izraženu u km do mesta u koje vodi put na kome je znak postavljen.

Na znaku može da bude ispisano najviše šest naziva odredišta, ukoliko se nazivi odredišta ispisuju jednim pismom ili na jednom jeziku, odnosno četiri naziva odredišta ako se ispisuju na dva pisma ili na dva jezika, kao i udaljenost u kilometrima do tih mesta;

III-64

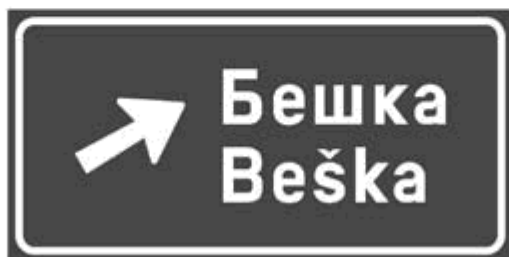
6) znak „pretputokaz za izlaz” (III-64), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znaku;

III-65

III-65.1

III-65.2

7) znak „putokaz za izlaz” (III-65) i (III-65.1), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znakovima;

Znakovi III-65 i III-65.1 postavljaju se iznad kolovoza, a znak III-65.2 na bankini.

III-67

III-67.1

III-67.2

8) znak „putokaz za preostrojanje za kretanje do određenog mesta” (III-67), (III-67.1) i (III-67.2) koji obaveštava vozače o korišćenju saobraćajne trake za kretanje do naseljenog mesta ispisanog na znaku;

III-72

9) znak „preputokazna tabla za izlaz” (III-72), koji na autoputu i raskrsnicama u više nivoa označava položaj putnih pravaca do naseljenih mesta ispisanih na njemu;

III-76

III-76.1

10) znak „naziv petlje” (III-76) i (III-76.1), koji obaveštava o nazivu petlje na koju se nailazi. Znak III-76 postavlja se na ukrštanju autoputa sa drugim putem i znak III-76.1 postavlja se na ukrštanju dva autoputa.

1.3.2. Znakovi obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu

Član 38.

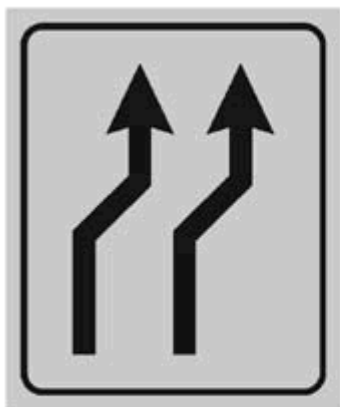

III-85

1) znak „predznak za obilazak” (III-85), koji označava smer i tok preusmerenog saobraćaja kada je zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, put zatvoren. Kod dužeg preusmeravanja na znaku mora da bude dopunska tabla sa natpisom „Obilaznica... km”;

2) znak „obilazak”, koji služi za usmeravanje vozila na obilazni put. Znak se projektuje prema odredbama srpskog standarda (SRPS) koji važe za projektovanje strelastih putokaza;

III-86

III-86.1

3) znak „skretanje saobraćaja iz jedne kolovozne trake u drugu” koji označava mesto (III-86), odnosno blizinu mesta (III-86.1), gde se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti. Položaj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu;

III-87

III-87.1

4) znak „zatvaranje saobraćajne trake” (III-87 i III-87.1) označava mesto gde počinje zatvaranje jedne saobraćajne trake namenjene za kretanje u istom smeru. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu;

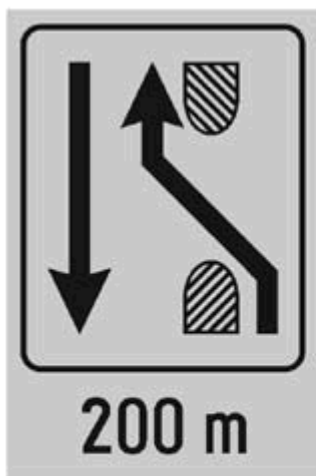

III-88

III-88.1

5) znak „predznak za zatvaranje saobraćajne trake” (III-88 i III-88.1) označava udaljenost do mesta na kome se zatvara jedna saobraćajna traka. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu;

III-89

III-89.1

III-89.2

III-89.3

6) znakovi „predznak za preusmeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima” označava režim kretanja i način preusmeravanja saobraćaja.

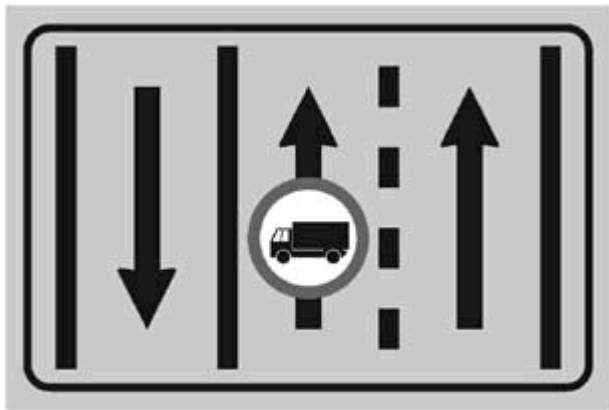
Znakovi (III-89 i III-89.2) označavaju blizinu mesta gde se dvosmerni saobraćaj sa fizički razdvojenih kolovoznih traka preusmerava na deo puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu.

Znakovi (III-89.1, i III-89.3) označavaju blizinu mesta gde se saobraćaj sa dela puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu, preusmerava na put sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama;

III-90

7) znak „predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mestu na kome se izvode radovi” (III-90), koji vozače obaveštava o blizini mesta na kome je, zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, uvedeno naizmenično propuštanje vozila, koja neposredno regulišu ovlašćena lica;

III-91

8) znak „ograničenje korišćenja saobraćajne trake” (III-91), koji označava da određena saobraćajna traka nije namenjena za kretanje pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku;

Broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

1.3.3. Znakovi obaveštenja koji se odnose na turističku signalizaciju

Član 39.

Turistička signalizacija koristi se za obaveštavanje i upućivanje korisnika do turističkih odredišta.

Član 40.

Za vođenje saobraćaja do turističkih odredišta koriste se znakovi saobraćajne turističke signalizacije:

- 1) turistički strelasti putokaz;
- 2) turistička putokazna tabla, i
- 3) turistička informaciona tabla.

Član 41.

Znakovi turističke signalizacije postavljaju se samostalno kao znakovi „turistički strelasti putokaz” (III-12) i „turistička tabla” (III-13) odnosno kao umetnuta osnova ili jedno polje na znaku „turistička tabla” (III-13).

III-75

Znak „turistička informaciona tabla” (III-75), koji označava odredište ili objekat turističkog značaja, sadrži naziv turističkog odredišta, simbol (grafički prikaz) i udaljenost do odredišta.

Član 42.

Znakovi saobraćajne turističke signalizacije postavljaju se u blizini turističkih odredišta, na poslednjoj raskrsnici sa pristupnim putem koji direktno vodi do turističkog odredišta. Za odredišta izuzetnog i velikog značaja, ovi znakovi mogu da se postave i na prethodnoj važnoj raskrsnici.

Turistička saobraćajna signalizacija se ne postavlja na autoputu, osim ako to nije izuzetno značajan turistički objekat i znamenitost koja se nalazi u neposrednoj blizini autoputa, izvan naseljenog mesta ili je do nje izgrađen poseban pristupni put.

Član 43.

Ovi znakovi ne moraju biti ispisani na način definisan srpskim standardima (SRPS) za ispisivanje naziva na saobraćajnim znacima. Na ovim znakovima tekst se može ispisati na srpskom jeziku, ćirilčkim pismom i na engleskom jeziku.

Član 44.

Znakovi obaveštenja imaju oblik kvadrata, pravougaonika ili kruga.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana: znak III-12 (strelasti putokaz), završava se strelasto.

Član 45.

Osnova znakova obaveštenja je bele boje sa simbolima i natpisima crne boje, žute boje sa simbolima i natpisima crne boje, odnosno plave ili zelene boje sa simbolima i natpisima bele boje.

Osnova znakova turističke signalizacije za turistička odredišta od izuzetnog značaja je braon boje sa natpisima bele boje i simbolima crne boje na beloj osnovi. Za ostala turistička odredišta osnova znaka je bele boje, okvir i natpisi su crne boje, a simboli sa odgovarajućim piktogramima.

Izuzetno, na znakovima obaveštenja može biti upotrebljena crvena boja, ali ne može preovlađivati na znaku.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana:

- 1) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) i znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) imaju unutrašnji kvadrat žute boje, a pojas između unutrašnjeg kvadrata i spoljne ivice znaka — bele boje;
- 2) znak III-12 (strelasti putokaz), može sadržati natpis, simbol ili natpis i simbol koji bliže određuju karakterističan objekat na koji se odnose;
- 3) znak III-18 (broj međunarodnog puta), je zelene boje, a simbol i spoljna ivica znaka su bele boje;
- 4) znak III-8 (raskrsnica), znak III-8.1 (kružna raskrsnica), znak III-11.1 (prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta), znak III-12 (strelasti putokaz), znak III-13 (putokazna tabla), znak III-17 (broj puta), znak III-23 (naziv naseljenog mesta), znak III-24 (završetak naseljenog mesta), znak III-61 (potvrda pravca), znak III-64 (pretputokaz za izlaz), znak III-65, III-65.1 i III-65.2 (putokaz za izlaz) i znak III-67 (putokaz za prestrojavanje iznad saobraćajnih traka), III-72 (pretputokazna tabla za izlaz) — ako se odnose na autoputeve imaju polje zelene boje sa ivicom bele boje, a boja slova je bela. Ako se odnose na motoputeve, imaju polje plave boje, sa ivicom bele boje, a simboli i natpisi na njima su bele boje. Ako se odnose na ostale puteve, imaju polje žute boje, sa ivicom crne boje, a boja slova je crna, a za nazive delova naselja, značajnih objekata, stadiona, turističkih znamenitosti i sl. imaju polje bele boje, a ivice i natpisi su crne boje. Znak III-30 (zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja) ima na tabli bele boje ucrtan znak II-35;
- 5) znak III-8 (raskrsnica) na liniji poprečnih pravaca može imati umetnute saobraćajne znakove;
- 6) znak III-17.1 (kilometražna puta) i znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica), su bele boje sa natpisom i okvirom crne boje;
- 7) znakovi III-20 (završetak autoputa), III-22 (završetak motoputa), III-24 (završetak naseljenog mesta), III-27.1 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), III-29.1 (prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg), III-29.2 (završetak staze za bicikliste), III-29.3 (završetak staze za pešake) i III-29.4 (završetak staze za jahače), imaju kosu traku crvene boje, III-29.5 (prestanak zajedničke biciklističke staze) i III-29.6 (prestanak razdvojene biciklističke staze);
- 8) znak III-31 (izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja), ima polje kvadrata bele boje i upisan znak II-35 (zabrana parkiranja) i kose crte crne boje;
- 9) znakovi III-63 i III-63.1 (tabla za usmeravanje) su bele boje, a strelice crne boje;
- 10) znak III-73 (odmorište) i znak III-74 (izlazak na odmorište) imaju osnovu plave boje sa belim natpisima i simbolima crne boje na beloj umetnutoj osnovi;
- 11) znak III-75 (turistička informaciona tabla) je braon boje sa belim natpisima i slikom crne boje na beloj umetnutoj osnovi;
- 12) znak III-80 (opasna deonica puta) ima podlogu reflektujuće limun žute ili žuto zelene boje sa fluorescentnim svojstvima sa upisanim znakom I-25 (Opasnost na putu) i natpisom „Opasnost!” koji se ispisuju crnim slovima i dužinom deonice na koju se odnosi. Ovi natpisi ispisuju se crnim slovima na beloj podlozi. Na znaku može, umesto znaka I-25, da bude upisan i drugi znak koji označava opasnost koja očekuje vozača;

13) znak III-83 (način korišćenja saobraćajne trake) ima osnovu znaka zelene boje kada se postavlja na autoputu i plave boje na svim ostalim putevima.

Član 46.

Prečnik kruga znakova obaveštenja iznosi:

- 1) na autoputu i motoputu 90cm;
- 2) na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 60cm;
- 3) na ostalim saobraćajnicama u naselju 40cm, i
- 4) ako se upotrebljavaju kao umetni znakovi 30cm.

Stranica kvadrata znakova obaveštenja iznosi:

- 1) na autoputevima i motoputevima 90cm;
- 2) na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 60cm;
- 3) na ostalim saobraćajnicama u naselju 40cm, i
- 4) ako se upotrebljavaju kao umetni znakovi 30cm.

Dimenzije pravougaonika znakova obaveštenja iznosi:

- 1) na autoputu i motoputu 90cm x 135cm;
- 2) na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 60cm x 90cm;
- 3) na glavnim saobraćajnicama u naselju 60cm x 90cm, i
- 4) na ostalim saobraćajnicama u naselju 40cm x 60cm.

Izuzetno od stava 3. ovog člana odstupaju:

- 1) dimenzije znaka „naselje” III-23.1 na autoputu i motoputu iznosi 120cm h 80cm, odnosno na ostalim putevima 80cm h 60cm;
- 2) dimenzije znakova obaveštenja koji se posebno projektuju, odnosno znakova obaveštenja za vođenje saobraćaja i znakova obaveštenja – turistička

signalizacija. Njihove dimenzije se određuju prema propisanim standardima.

1.4. Dopunske table

Član 47.

Uz znakove opasnosti, znakove izričitih naredbi i znakove obaveštenja mogu biti postavljene dopunske table.

Dopunska tabla je obavezna uz znak III-34 (bolnica), znak III-35 (stanica za prvu pomoć) i znak III-37 (telefon) ako udaljenost tih objekata nije ispisana na samom znaku.

Član 48.

Dopunske table su:

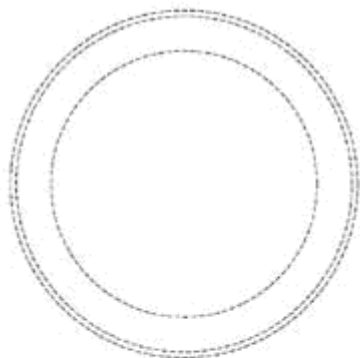
1) dopunska tabla IV-1, koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dela puta odnosno mesta na koje se znak odnosi;

↑ 2000 m ↑

IV-2

2) dopunska tabla IV-2, koja označava dužinu dela puta na kome pretil opasnost označena znakom odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveza odnosno ograničenje označeno znakom;

IV-3

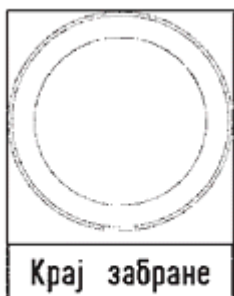
3) dopunska tabla IV-3, koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dela puta na koji se obaveštenje odnosi;

od 17 - 20 h

IV-4

4) dopunska tabla IV-4, koja označava vreme za koje izričita zabrana, obaveza, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno;

IV-5

5) dopunska tabla IV-5, koja rečima bliže određuje značenje znaka, odnosno daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja;

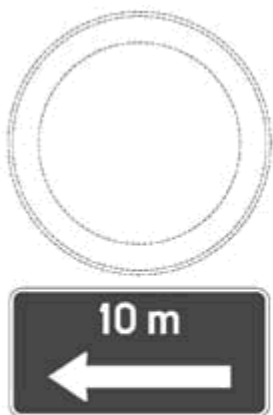
IV-6

6) dopunska tabla IV-6, koja simbolom bliže određuje značenje znaka uz koji se ističe. Ukoliko se na dopunskoj tabli nalazi simbol teretnog vozila, na tabli se može upisati i najveća dozvoljena masa koja se odnosi na teretno vozilo;

IV-7

7) dopunska tabla IV-7, koja označava blizinu dela puta odnosno mesta na kome postoji opasnost od klizavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snega;

IV-8

IV-8.1

IV-8.2

IV-8.3

IV-8.4

IV-8.5

8) dopunske table IV-8, IV-8.1, IV-8.2, IV-8.3, IV-8.4, IV-8.5, koje označavaju primenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila do znaka, od znaka, odnosno s jedne ili druge strane znaka;

IV-9

9) dopunska tabla IV-9, koja označava položaj parkirališta ili garaža i udaljenost do njega;

IV-10

IV-11

IV-12

IV-13

IV-14

IV-15

IV-16

IV-17

IV-18

10) dopunske table IV-10, IV-11, IV-12, označavaju način parkiranja na trotoaru koje se reguliše znakom III-32, i to: IV-10 parkiranje na trotoaru pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-11 parkiranje na trotoaru paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-12 parkiranje na trotoaru upravno na podužnu osu kolovoza;

11) dopunske table IV-13, IV-14 i IV-15, označavaju način parkiranja kada se ono izvodi delom na trotoaru a delom na kolovozu, koje se reguliše znakom III-32, i to: IV-13 parkiranje na trotoaru i kolovozu pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-14 parkiranje na trotoaru i kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-15 parkiranje na trotoaru i kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza,

12) dopunske table IV-16, IV-17, IV-18, označavaju način parkiranja na kolovozu koji se reguliše znakom III-32, i to: IV-16 parkiranje na kolovozu pod uglom, u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-17 parkiranje na kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-18 parkiranje na kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-19

13) dopunska tabla IV-19, koja označava deonicu puta na kome se sneg čisti mašinski i postavlja se za vreme čišćenja snega uz znak „Opasnost na putu” (I-25);

IV-20

IV-20.1

14) dopunske table IV-20 i IV-20.1 koje označavaju vremenske uslove u kojima važi znakom označena opasnost ili izričita naredba, i to: IV-20 kada pada kiša i IV-20.1 kada je na kolovozu sneg;

IV-21

15) dopunska tabla IV-21, koja označava da je parkiralište, odnosno parking mesto rezervisano za vozila lica sa invaliditetom i postavlja se uz III-32 i III-32.1;

IV-22

16) dopunska tabla IV-22, koja označava vrstu oštećenja na kolovozu i dužinu puta na koju se odnosi;

IV-23

17) dopunska tabla „pružanje puta sa pravom prvenstva prolaza” (IV-23), koja označava put sa prvenstvom prolaza.

Položaj simbola na znaku IV-23 mora da odgovara konkretnom položaju puta sa prvenstvom prolaza u odnosu na sporedni put i postavlja se uz znakove (II-1), (II-2) i (III-3).

Član 49.

Dopunska tabla mora da ima ista svojstva u pogledu boje osnove i retrorefleksije, kao i znak uz koji se dopunska tabla postavlja, a boja natpisa i simbola na dopunskoj tabli mora biti ista kao i boja natpisa i simbola na znaku uz koji se dopunska tabla postavlja.

Izuzetak predstavlja dopunska tabla (IV-5) koja daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja.

Član 50.

Širina dopunske table postavljene uz znak na putu ne sme biti veća od dužine one strane znaka uz koji se dopunska tabla postavlja, odnosno od prečnika znaka, ako je znak u obliku kruga osim ako se postavlja uz znak II-1.

Visina dopunske table ne sme, da iznosi više od polovine njene dužine, osim kod dopunskih tabli IV-8.3, IV-8.4 i IV-8.5.

Član 51.

Upotreba retroreflektujućih materijala za izradu lica saobraćajnog znaka zavisi od kategorije puta, i to:

- 1) na državnim putevima I reda, od materijala klase 3;
- 2) na državnim putevima II reda, opštinskim putevima i na glavnim gradskim saobraćajnicama od materijala klase 2, i
- 3) na ulicama od materijala klase 1.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

- 1) na državnim putevima I reda, od materijala klase 2 se izrađuju znakovi uz objekte na putu (tuneli, mostovi, vijadukti..);
- 2) na državnim putevima II reda, opštinskim putevima i na glavnim gradskim saobraćajnicama od materijala klase 3 izrađuju se: znak II-2, znak II-1, prelaz

preko pruge u nivou sa i bez rampe, znak III-63, znak III-63.1, znak III-63.2, znak III-63.3, znakovi obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i zoni radova, i znakovi u zoni škola;

- 3) na ulicama od materijala klase 2 izrađuju se znak II-2, znak II-1 i prelaz preko pruge u nivou sa ili bez rampe.

Radi povećanja uočljivosti na materijalima klase 3, sa fluorescentnim svojstvima, mogu biti izrađeni:

- 1) znakovi u zoni radova na putu, na žutoj podlozi, i
- 2) znakovi na mestima gde je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku ili je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem na žuto-zelenoj podlozi.

Veličina podloge na koju se ugrađuje znak mora da bude za jednu dimenziju veća od ugrađenog znaka, a za znakove veće od najveće propisane dimenzije, podloga se proporcionalno uvećava.

1.6. Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka

Član 52.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka moraju u svemu da imaju izgled i sadržaj znakova propisanih ovim pravilnikom i imaju isto značenje.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka mogu da budu:

- 1) kontinuirani znakovi, koji su slični fiksnim saobraćajnim znakovima i jedina razlika je da se korišćenjem elektro-mehaničkih sredstava mogu prikazivati različite poruke (rotirajući znakovi u obliku prizmi, lamela ili rotirajućeg zastora), i
- 2) nekontinuirani znakovi, koji oblikuju poruke korišćenjem individualnih elemenata koji mogu da budu u jednom od dva stanja (ili više) i time mogu da oblikuju različite poruke na istoj prednjoj površini znaka (znakovi sa optičkim vlaknima LED diodama ili tečnim kristalima).

Član 53.

Ako se znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka izvode kao kontinuirani znakovi moraju da zadovolje sledeće uslove:

- 1) značenje simbola mora da bude jasno najmanje na 150 m udaljenosti, i
- 2) intenzitet osvetljenosti znaka mora da bude prilagođen uslovima okruženja i mora da bude obezbeđen noćni model rada.

Član 54.

Poruka koju prikazuju znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka može da se sastoji od teksta, odnosno simbola.

Član 55.

Materijali od kojih se izrađuju kućišta znakova sa izmenljivim sadržajem poruka moraju da budu otporni na koroziju u skladu sa odgovarajućim propisima i standardima za materijale koji se koriste.

Član 56.

Kada se znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka postavljaju duž autoputa, bez obzira da li su poruke povezane ili ne, rastojanje između znakova ne sme da bude manje od 400 m, a optimalno rastojanje je 700m.

Minimalno rastojanje između znakova sa izmenljivim sadržajem na putevima sa dve trake po smeru je 300m.

Član 57.

Za postavljanje znakova sa izmenljivim sadržajem poruka, zbog konstrukcije znakova, koriste se portali i poluportali ili posebno konstruisani stubovi nosači. Prilikom projektovanja nosača ovih znakova treba predvideti slobodan pristup znakovima u slučaju potrebnog servisiranja.

Član 58.

Svi elementi znakova sa izmenljivim sadržajem poruka kao i sistem kvaliteta i ispitivanje kvaliteta znakova definisani su srpskim standardom SRPS EN 12966-1.

2. Oznake na kolovozu i trotoaru

Član 59.

Oznake na kolovozu su:

- 1) uzdužne oznake;
- 2) poprečne oznake, i
- 3) ostale oznake na kolovozu i trotoaru.

Oznake na kolovozu čine linije, strelice natpisi i druge oznake.

Član 60.

Oznake na kolovozu su bele boje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana žute boje su:

- 1) oznake mesta na kolovozu i trotoaru na kojima je zabranjeno parkiranje;
- 2) privremene oznake na kolovozu koje se koriste prilikom izvođenja radova na putu;
- 3) linije za odvajanje saobraćajnih trake za kretanje vozila javnog prevoza putnika, i
- 4) oznake kojima se obeležavaju mesta za određene namene (autobuska stajališta, taksi vozila, policija i dr.).

Član 61.

Oznake na kolovozu obeležavaju se na saobraćajnicama sa savremenim kolovoznim zastorom. Primena materijala za njihovo izvođenje, zavisno od ranga puta, utvrđeni su u tabeli u Prilogu 1, koji čini sastavni deo ovog pravilnika.

Oznake za obeležavanje mesta za parkiranje, kao i ostale oznake na parkiralištima i u garažama mogu da se obeležavaju materijalima koji nemaju retroreflektujuća svojstva.

Član 62.

Oznake na kolovozu uctavaju se odnosno ugrađuju ili utiskuju u kolovozni zastor na putevima sa savremenim kolovozom kao tankoslojni i debeloslojni materijali.

Oznake na kolovozu mogu da se izvide bojilima, toplom i hladnom plastikom, aplikativnim trakama, klinovima i markerima.

Oznake na kolovozu ne smeju povećavati klizavost kolovoza, a njihova visina ne sme biti iznad nivoa kolovoza više od 0,7cm, a ako su kao oznake na kolovozu upotrebljene metalne glave, visina oznaka ne sme biti viša od 1,5cm iznad nivoa kolovoza.

Izuzetno od stava 3. ovog člana mogu biti delineatori i markeri kojima se označava središnja ili ivična linija na objektima i devijacijama koja može biti viša od 0,6cm, ali ne sme biti viša od 2,9cm iznad površine kolovoza.

Član 63.

Za privremene oznake na kolovozu u vreme radova na putu ili za vreme posebnih događaja uvek se moraju primeniti aplikativni materijali sa privremenom trajnošću, a nakon uklanjanja ovih oznaka na kolovozu ne smeju da ostanu tragovi privremene signalizacije.

Član 64.

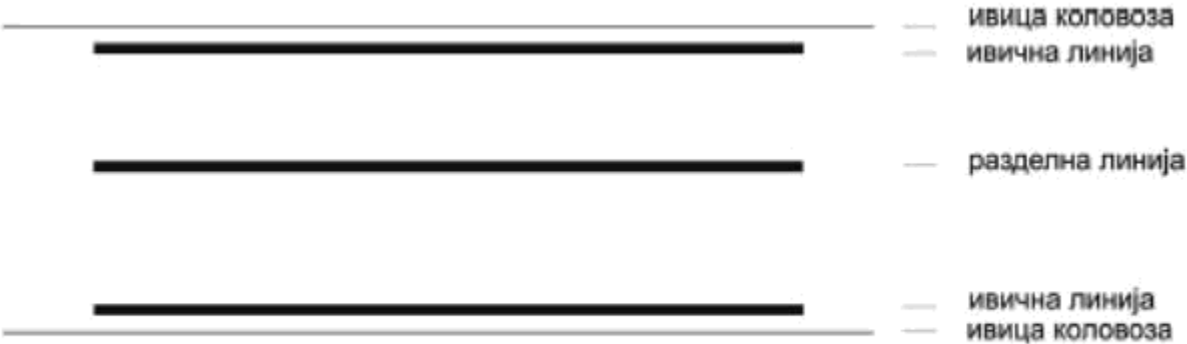
Oznake na kolovozu moraju da zadrže najmanje 85% svoje površine na kraju garantnog perioda i na kraju tog perioda ne smeju imati manje vrednosti

retrorefleksije od onih koje su predviđene ovim pravilnikom.

2.1. Uzdužne oznake na kolovozu

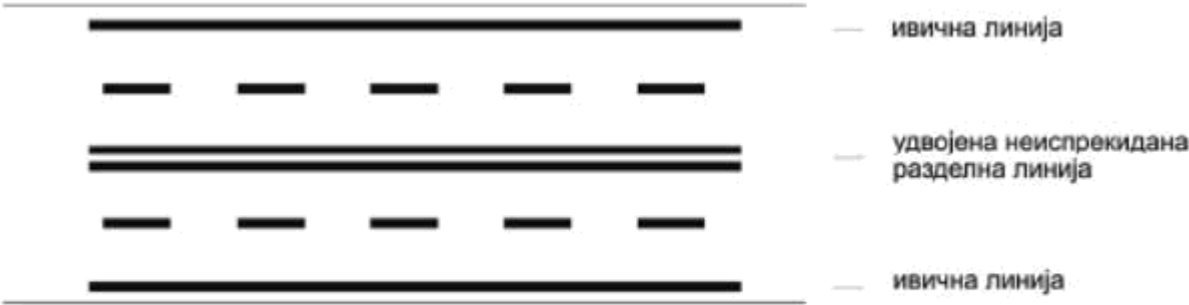
Član 65.

Uzdužne oznake na kolovozu (V-1) su razdelne linije, ivične linije i linije upozorenja.

V-1

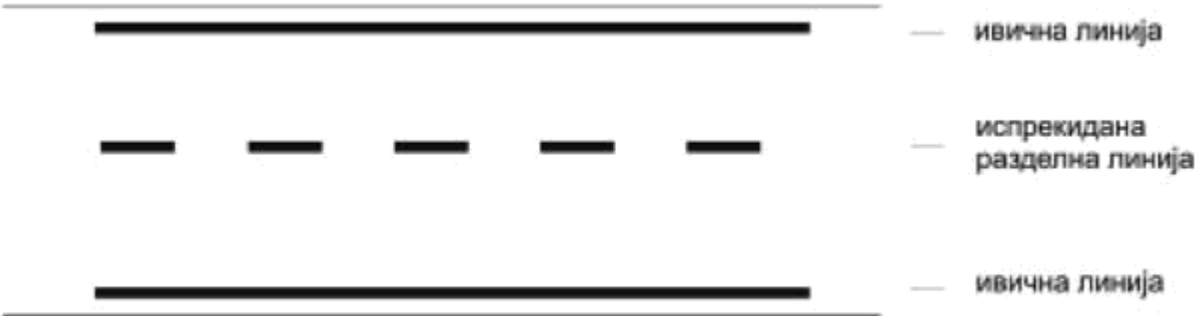
Razdelna linija razdvaja kolovoz na kolovozne trake odnosno na saobraćajne trake.
Razdelne linije izvode se kao neisprekidane, isprekidane ili kombinovane.
Isprekidane i neisprekidane razdelne linije izvode se kao, obične ili udvojene.
Neisprekidana razdelna linija označava zabranu prelaženja preko te linije i zabranu kretanja po toj liniji.

V-2

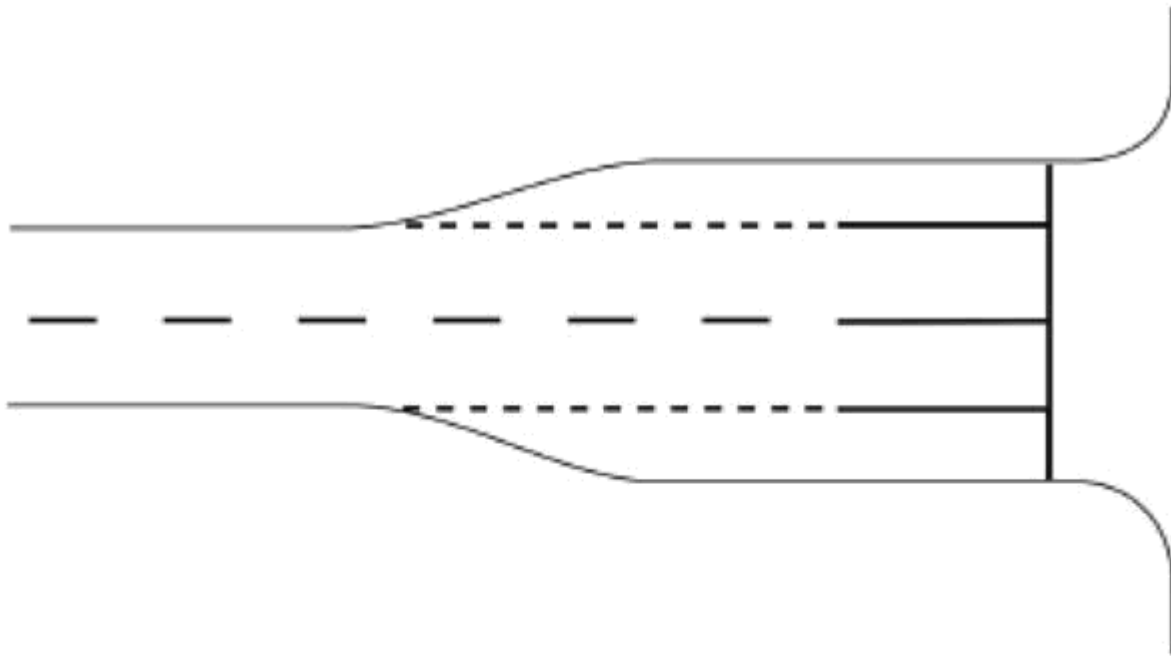
Udvojena neisprekidana razdelna linija (V-2) označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanja po njima.
Udvojena neisprekidana razdelna linija izvodi se na kolovozima sa dvosmernim saobraćajem:

- 1) sa dve i više saobraćajnih traka po smeru;
- 2) sa neparnim brojem saobraćajnih traka ako je u oba smera zabranjeno preticanje tako da se prilikom preticanja koristi saobraćajna traka namenjena za kretanje iz suprotnog smera;
- 3) u tunelima i na prilazima tunelima u dužini od 150m do 250m;
- 4) na putnim objektima (mostovi, tuneli.), i
- 5) ako to zahtevaju saobraćajni uslovi ili uslovi bezbednosti na putu ili okruženju.

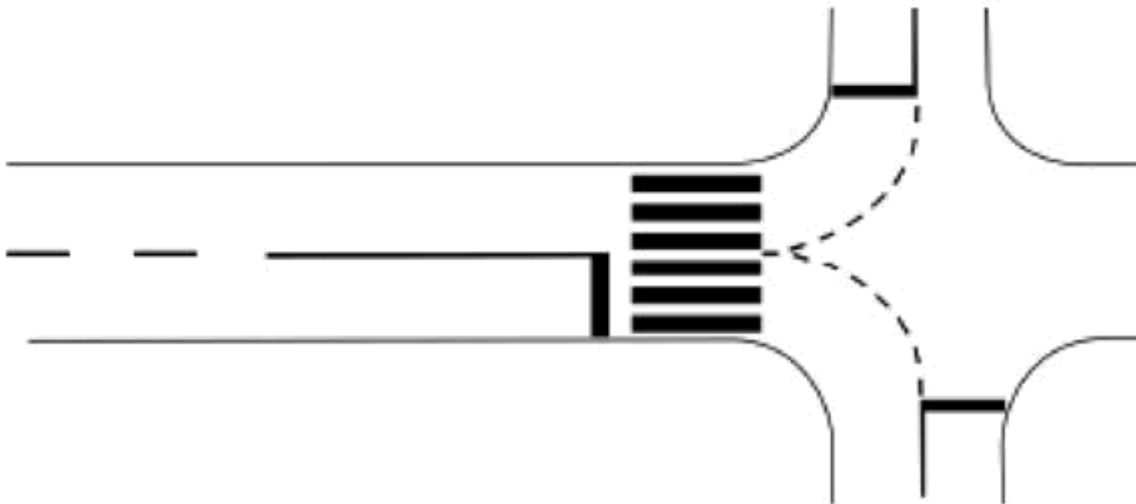

V-3

Isprekidana razdelna linija (V-3) može biti obična i kratka isprekidana linija.

V-4

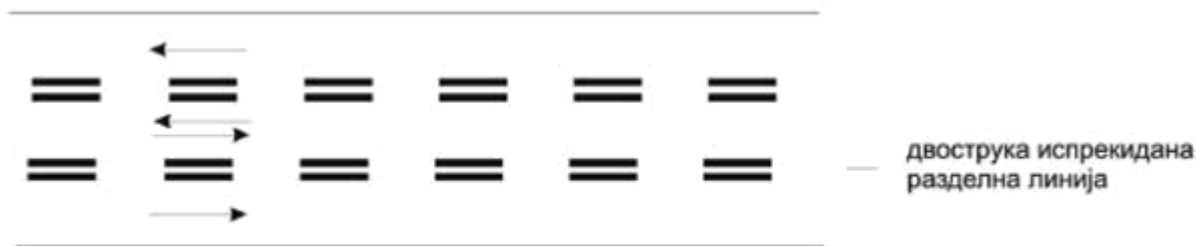
V-4.1

Razdelna isprekidana obična linija koristi se za:

- 1) razdvajanje kolovozne trake na putu sa samo po jednom saobraćajnom trakom za svaki smer, i
- 2) razdvajanje kolovozne trake na saobraćajne trake.

Razdelna isprekidana kratka linija koristi se:

- 1) na prilaznim kracima za obeležavanje posebnih saobraćajnih traka za levo i desno skretanje na raskrsnici (V-4);
- 2) kao razdelna linija na dvosmernim biciklističkim stazama, i
- 3) kao linija vodilja za kretanje vozila kroz raskrsnicu (V-4.1).

V-5

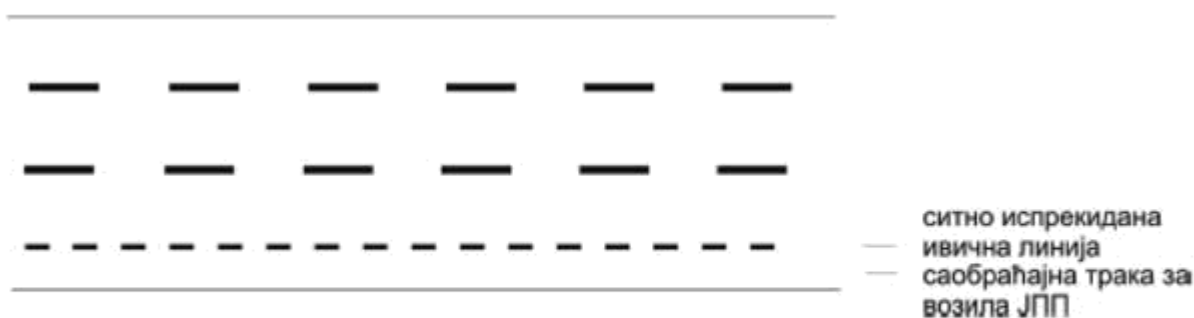
Razdelna udvojena isprekidana linija (V-5) koristi se za obeležavanje saobraćajnih traka sa izmenljivim smerom kretanja na kojima je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova.

V-6

Razdelna udvojena kombinovana linija (V-6) označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanja po njoj, za vozila koja se kreću kolovoznom trakom u kojoj je neisprekidana linija bliža desnoj ivici kolovoza od isprekidane.

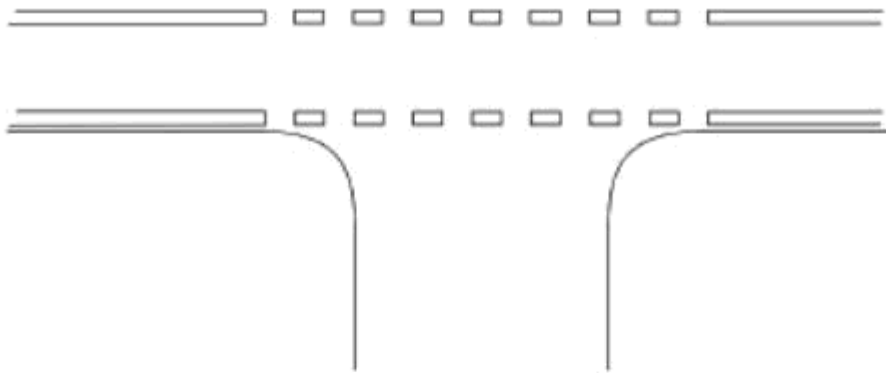
Razdelna udvojena kombinovana linija koristi se za razdvajanje kolovoznih traka na mestima gde uslovi preglednosti dopuštaju preticanje samo u jednom smeru, tako da se koristi saobraćajna traka namenjena za kretanje iz suprotnog smera.

V-7

Ivična linija (V-7) služi da označi ivicu vozne površine kolovoza.

Ivična linija može biti neisprekidana i isprekidana.

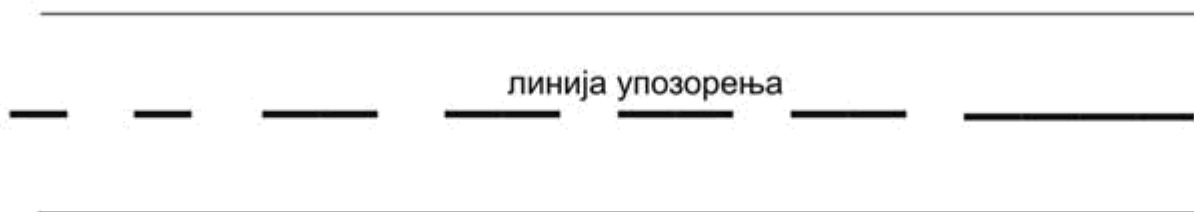

V-8

Ivična linija može da bude normalna i široka.

Široka ivična linija koristi se na autoputu i motoputu sa raskrsnicama u više nivoa.

V-9

Linija upozorenja (V-9) koristi se za najavlјivanje blizine neisprekidane linije.

Član 66.

Širina uzdužnih linija na kolovozu iznosi najmanje 10cm, a rastojanje između paralelnih uzdužnih udvojenih linija iznosi 10cm.

2.2. Попреčne ознаке на коловозу

Član 67.

Попречне ознаке на коловозу обележавају се неиспрекиданим или испрекиданим линијама и могу бити повучене на коловозу тако да захватају једну или више саобраћајних трака.

Član 68.

Попречне ознаке су:

- 1) линија заустављања;
- 2) косници;
- 3) граничници;
- 4) пеšaчки прелази, и
- 5) прелази бициклистичке стазе преко коловоза.

Član 69.

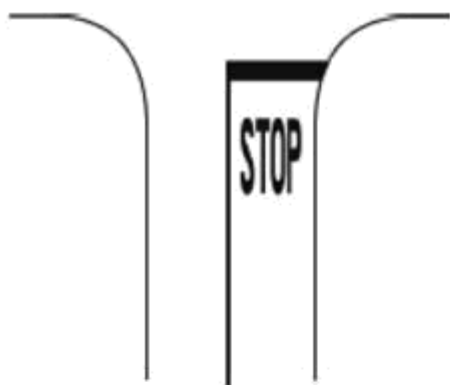
Linije zaustavljanja su neisprekidane linije (V-13) i isprekidane linije (V-13.1 i V-13.2).

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena ispred svetlosnog saobraćajnog znaka, označava mesto na kolovozu neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo samo ako mu je svetlosnim saobraćajnim znakom zabranjen prolaz.

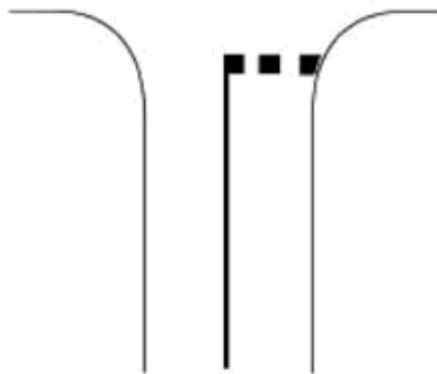
Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza, gde je postavljen znak „obavezno zaustavljanje” (II-2), označava mesto na kolovozu neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena ispred znaka „zabrana prolaza bez zaustavljanja” (II-32), (II-32.1), (II-32.2) koji označava blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mesta za putarinu, označava mesto neposredno pre koga vozač mora da zaustavi vozilo.

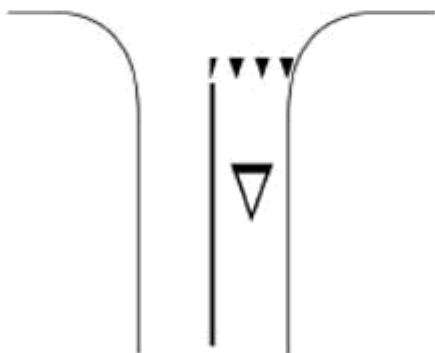
Ispred neisprekidane linije zaustavljanja (V-13) na kolovozu može da se obeleži reč „STOP”.

V-13

V-13.1

V-13.2

Isprekidana linija zaustavljanja (V-13.1) i (V-13.2), postavljena na raskrsnici, na putu sa prvenstvom prolaza, gde je postavljen znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1), označava mesto na kolovozu na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo vozilima koja se kreću putem na koji nailazi i da, po potrebi, zaustavi vozilo pre linije zaustavljanja.

Neposredno pre linije zaustavljanja (V-13.1), odnosno (V-13.2) na kolovozu može da se obeleži saobraćajni znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1).

Na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza ako iz bilo kog razloga ne postoji saobraćajni znak II-1 ili II-2 linije V-13 i V-13.1 imaju značenje kao da znak postoji.

Član 70.

Kosnik označava mesto zatvaranja trake (V-14), otvaranja trake (V-14.1) i zatvaranja saobraćajne trake rezervisane za vozila javnog prevoza putnika (V-14.2).

V-14

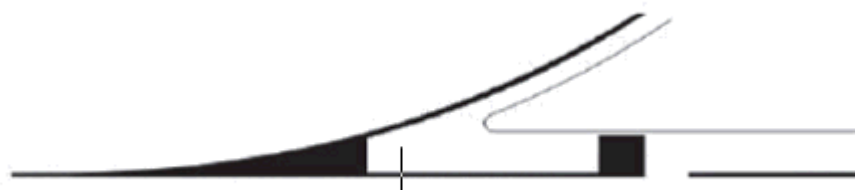
V-14.1

V-14.2

Član 71.

Graničnik označava deo kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta (V-15).

V-15

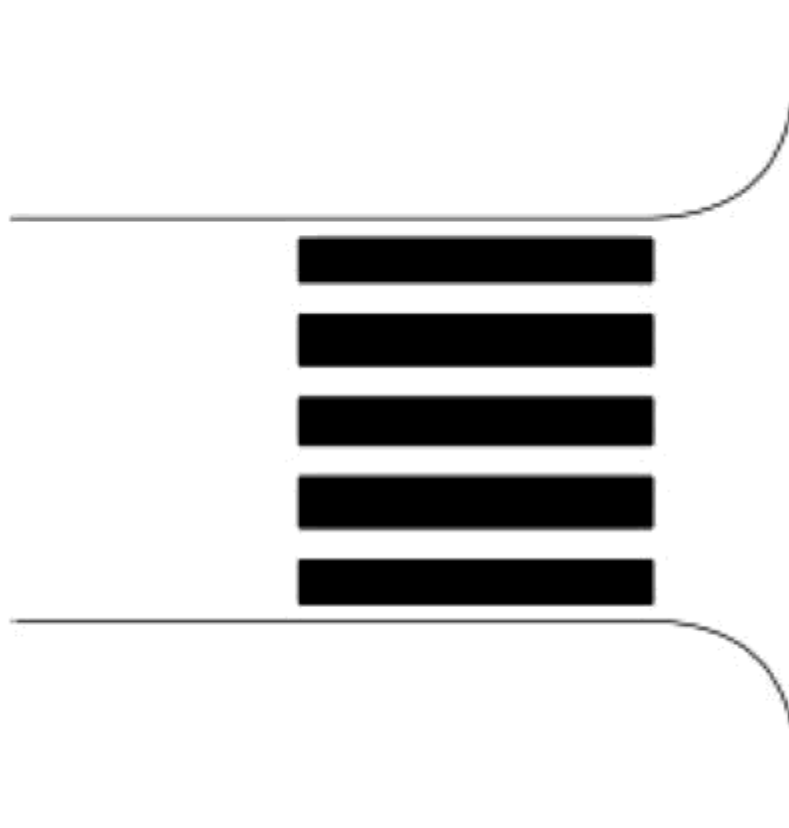
Član 72.

Pešački prelaz označava deo površine kolovoza namenjen za prelaz pešaka (V-16).

Na mestima na kojima pešački prelaz nije moguće obeležiti bojom, prelaz se može obeležiti čeličnim elementima, klinovima ili reflektujućim materijalima.

Na kolovozu pored pešačkog prelaza koji se nalazi u blizini škole mora da stoji natpis „ŠKOLA”.

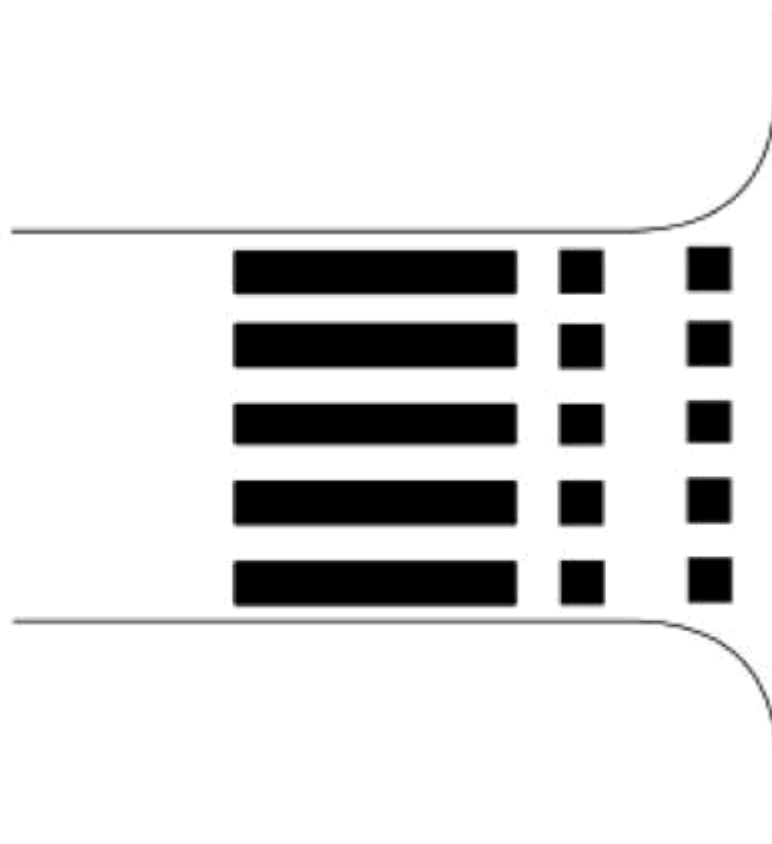
Pešački prelazi na državnim putevima kroz naselja obeležavaju se obavezno na platformi ispred koje se ugrađuju zvučne trake.

V-16

Član 73.

Prelaz biciklističke staze preko kolovoza je deo površine kolovoza namenjen isključivo za prelaz biciklista (V-17).

V-17

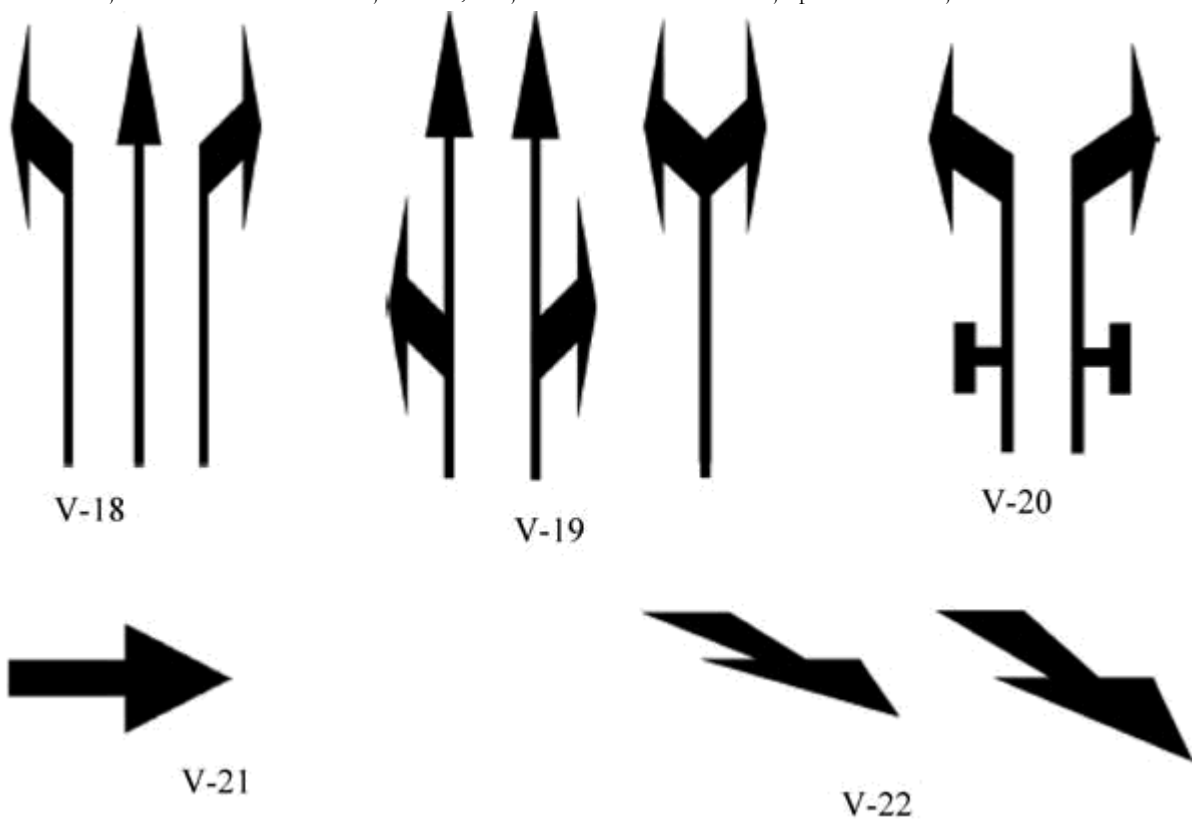
Član 74.

Ostale oznake na kolovozu i trotoaru su:

- 1) strelice;
- 2) polja za usmeravanje saobraćaja;
- 3) linije usmeravanja;
- 4) natpisi;
- 5) oznake za označavanje saobraćajnih površina za posebne namene;
- 6) obeležavanje mesta za parkiranje, i
- 7) vertikalne oznake (oznake na predmetima uz ivicu kolovoza).

Član 75.

Strelica na kolovozu služi za obeležavanje obaveznog smera kretanja vozila ako je ubeležena u saobraćajnoj traci oivičenoj neisprekidanim linijama i za obaveštavanje vozača o nameni saobraćajnih traka, ako je ubeležena u traci oivičenoj isprekidanom linijom.

Strelicama se može označiti: jedan smer (V-18), dva smera (kombinovane) (V-19), prestrojavanje na dve bliske raskrsnice gde prestrojavanje mora da se izvede pre prve raskrsnice (V-20), smer kretanja u garažama (V-21) i skretanje saobraćaja (V-22).

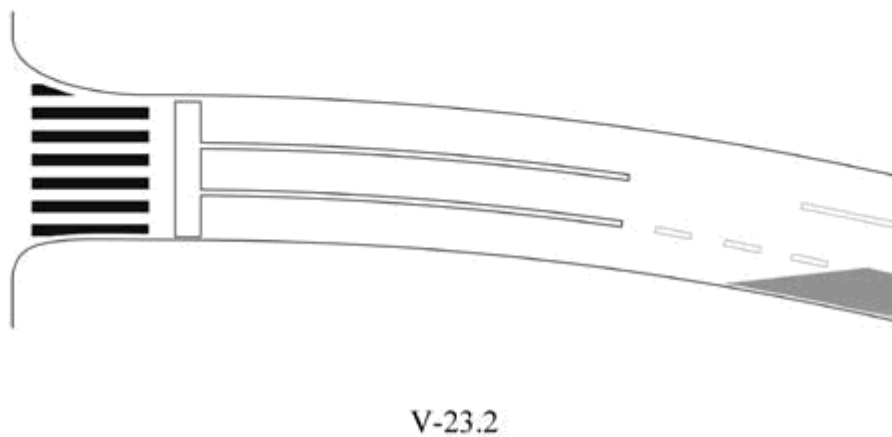
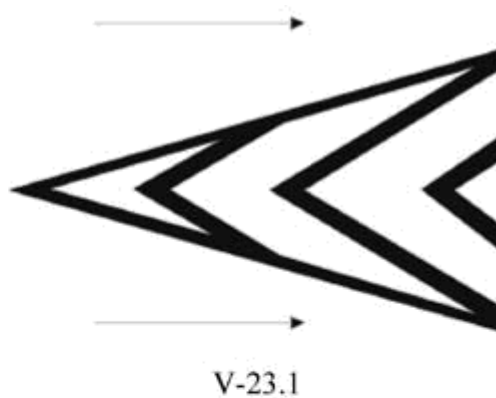
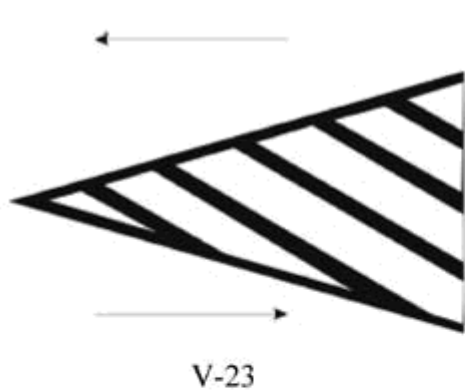

Uska strelica za skretanje saobraćaja može se primeniti umesto linije upozorenja (V-22.1).

Član 76.

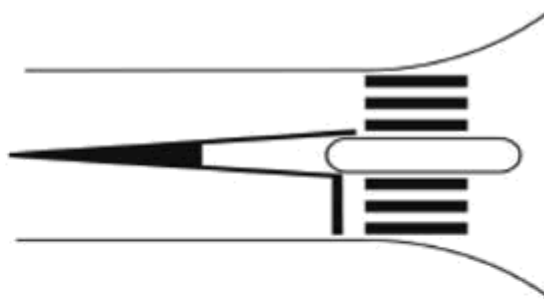
Polja za usmeravanje saobraćaja označavaju površinu na kojoj je zabranjen saobraćaj i na kojoj nije dozvoljeno zaustavljanje i parkiranje.

Polja za usmeravanje saobraćaja izводе se: između dve trake sa suprotnim smerovima (V-23), između dve trake sa istim smerovima (V-23.1), na mestu otvaranja posebne trake za skretanje (V-23.2), ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova (V-23.3 i V-23.4), na ulivnim kracima na autoputu (V-23.5) i na izlivnom kraku sa autoputa (V-23.6).

V-23.3

V-23.4

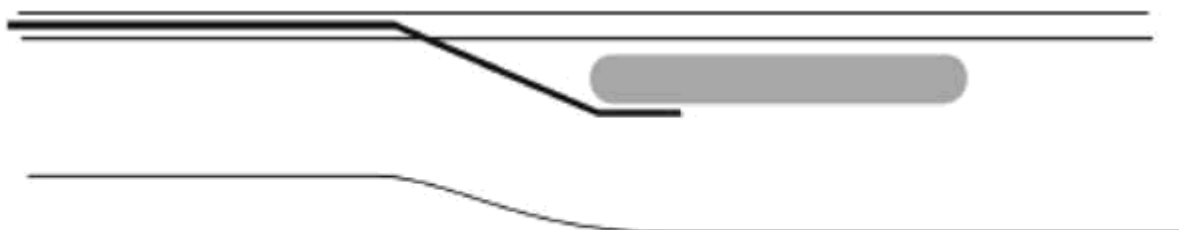
V-23.5

V-23.6

Član 77.

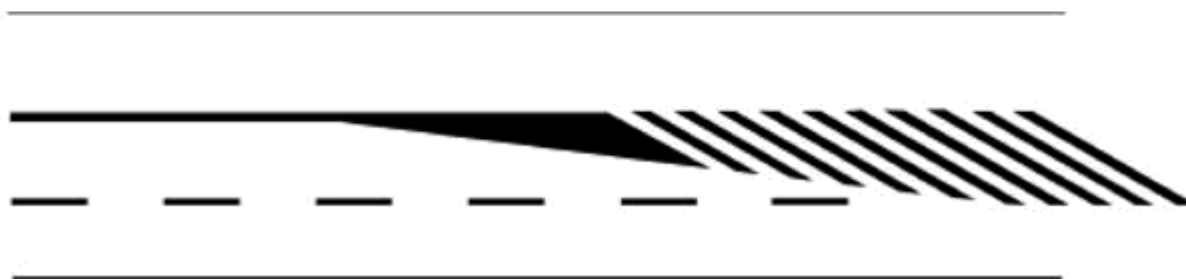
Linija usmeravanja označava mesto promene slobodne površine kolovoza ispred fiksnih prepreka koje se nalaze na putu ili na njegovim ivicama. Linije usmeravanja mogu da budu ispred ostrva za prestrujavanje vozila javnog prevoza putnika (V-24), za oblikovanje prepreke na ivici puta (V-24.1) i za označavanje promene korisne površine kolovoza (V-24.2).

V-24

V-24.1

V-24.2

Član 78.

Natpisi na kolovozu pružaju učesnicima u saobraćaju dodatna obaveštenja, i to mogu biti: „STOP” (V-25), „ŠKOLA” (V-25.1), „BUS” (V-25.2), „TAXI” (V-25.3), saobraćajni znakovi (V-25.4), simbol bicikla (V-25.5) ili simbol kolica za lica sa invaliditetom (V-25.6), kao i nazivi mesta i brojevi puteva.

STOP ШКОЛА ŠKOLA BUS TAXI

V-25

V-25.1

V-25.2

V-25.3

V-25.4

V-25.5

V-25.6

Natpis „BUS” (V-25.2) označava saobraćajnu traku za vozila javnog prevoza putnika. Postavlja se na početku saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika i ponavlja se nakon svake raskrsnice.

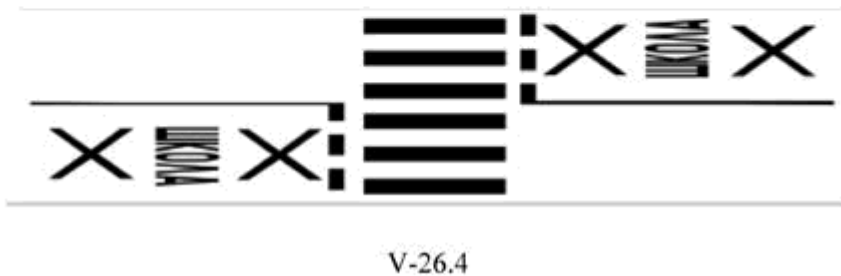
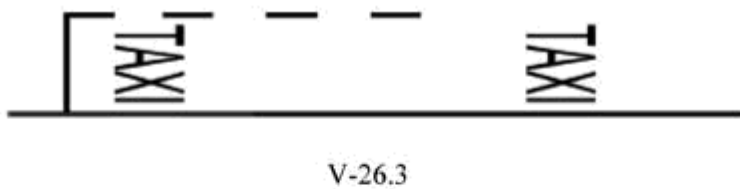
Natpis „saobraćajni znakovi” (V-25.4) se postavlja na kolovozu, na mestima gde je ovakvom oznakom potrebno dodatno upozoriti vozača na opasnost, odnosno ograničenje koje mu je propisano saobraćajnim znakom.

Natpis – piktogrami bicikla (V-25.5) označava biciklističku stazu odnosno traku. Postavlja se na početku saobraćajne trake odnosno staze i posle svake raskrsnice.

Natpis – piktogram kolica za lica sa invaliditetom (V-25.6) označava da je parking mesto na kome je obeležen namenjen isključivo za parkiranje vozila lica sa invaliditetom.

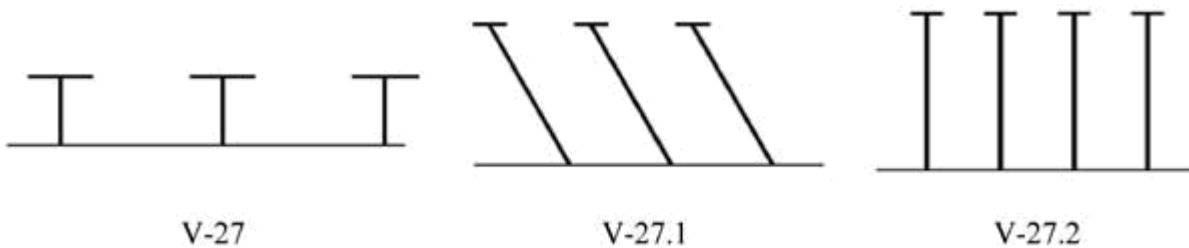
Član 79.

Označavanje saobraćajnih površina za posebne namene služi za obeležavanje mesta gde je zabranjeno zaustavljanje – parkiranje na trotoaru (V-26) i kolovozu (V-26.1), obeležavanje mesta rezervisanih za autobuska stajališta (V-26.2), obeležavanje mesta rezervisanih za taksi vozila (V-26.3) ili druga vozila, obeležavanje zona pešačkih prelaza u zoni škola (V-26.4).

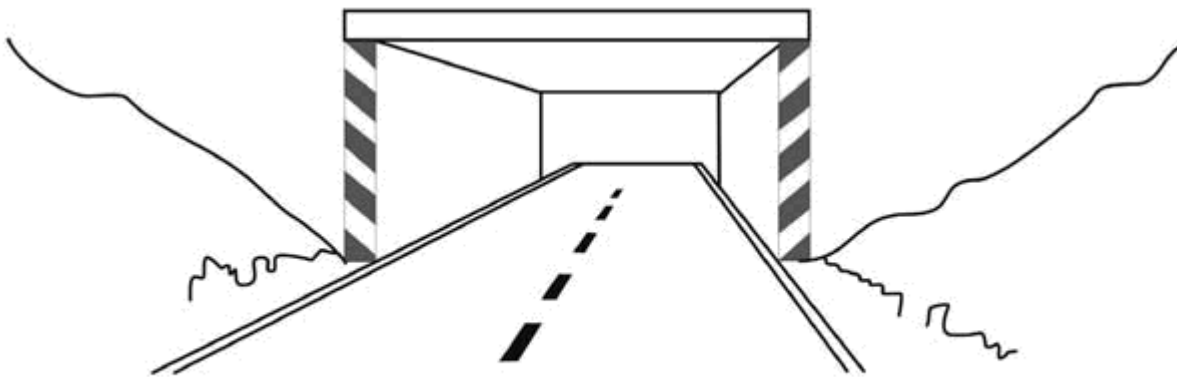
Član 80.

Oznaka „parking mesto” (V-27), (V-27.1) i (V-27.2) označava mesto i način parkiranja vozila. Parkiranje može da bude podužno (V-27), koso (V-27.1) i uspravno (V-27.2).

Član 81.

Elementi konstrukcije i opreme javnih puteva i drugih predmeta koji predstavljaju stalne prepreke unutar gabarita slobodnog profila puta obeležavaju se oznakom (V-28).

V-28

3. Uređaji za davanje svetlosnih signala

Član 82.

Uređaji za davanje svetlosnih signala, (u daljem tekstu: semafori) koriste se za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu.

Semafori koji se koriste za regulisanje saobraćaja su:

- 1) semafori za regulisanje kretanja vozila;
- 2) semafori za regulisanje kretanja bicikala i mopeda na biciklističkim trakama ili stazama;
- 3) semafori za regulisanje pristupa;
- 4) semafori za regulisanje saobraćaja po saobraćajnim trakama;
- 5) semafori za regulisanje kretanja pešaka;
- 6) semafori za regulisanje kretanja tramvaja;
- 7) semafori za regulisanje kretanja određenom brzinom, i
- 8) semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge.

Semaforima se emituju svetlosni saobraćajni znakovi odnosno svetla crvene, žute, zelene odnosno bele boje.

Svetlosni saobraćajni znakovi mogu biti i sa grafičkim prikazom, koji dodatno objašnjava njegovo značenje, odnosno definiše kategoriju korisnika na koju se pojam odnosi.

Član 83.

Prilikom postavljanja semafora ili modifikacije njegovog rada saobraćajni projekat iz člana 9 stav 1. tačka 3) mora da sadrži, i:

- 1) odgovarajuće saobraćajne slike za najmanje tri karakteristična perioda;
- 2) obrazloženje za izabrani način upravljanja (fiksni, adaptibilan, u linijskoj koordinaciji, koordinaciji složenih raskrsnica);
- 3) proračun matrice zaštitnih vremena za vozila i pešake;
- 4) plan stanja ili plan faza za odgovarajuće saobraćajne slike u skladu sa predloženim režimom saobraćaja;
- 5) proračun optimalnog ciklusa i preraspodele zelenih vremena kod fiksnih sistema rada odnosno proračun minimalnih i maksimalnih zelenih vremena, izbor kritičnih intervala najave kod adaptibilnih sistema rada;
- 6) grafo analitički proračune merodavnih ciklusa, preraspodele zelenih vremena i faznih pomaka kod koordinisanog načina rada;
- 7) planove tempiranja sa naznakom perioda u toku dana u kojima su aktivni i tačke izmene u planu tempiranja signalnih planova kod fiksnog načina rada, i
- 8) proračun nivoa usluga.

3.1. Semafori za regulisanje kretanja vozila

Član 84.

Na semaforu za regulisanje kretanja vozila na prilazu raskrsnici postavljaju se po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog crveno, žuto i zeleno svetlo.

Ako je semafor postavljen iznad saobraćajne trake, svetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, crveno, žuto i zeleno svetlo gledano sa leva na desno.

Prečnik kruga svetlosnog saobraćajnog znaka je 210mm ili 300mm.

Svetlosni saobraćajni znakovi na semaforu moraju biti istih dimenzija.

Izuzetno od stava 4. ovog člana prikaz crvenog svetla može biti dimenzije 300mm, kada su žuto i zeleno svetlo dimenzija 210mm.

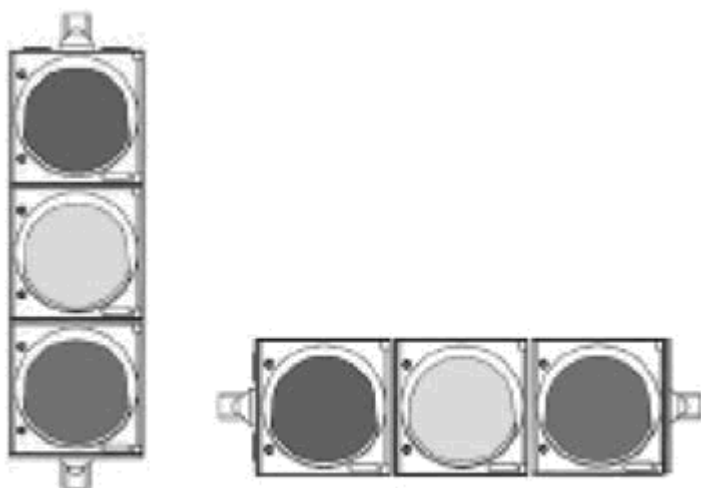
Svi semafori na prilazu raskrsnici ne moraju imati svetlosne saobraćajne znakove istih dimenzija, odnosno semafori koji se postavljaju iznad kolovoza mogu imati znakove većih dimenzija određenih u st. 3. i 4. ovog člana.

Semaforu iz stava 1. ovog člana može se pridodati tajmer za odbrojanje preostalog vremena do pojave zelenog signalnog svetla i grafička i/ili tekstualna interpretacija poruke koja se želi preneti vozačima.

Displej tajmera se postavlja u visini crvenog svetla tako da se njihove gornje ivice poklapaju i konstruisan je tako, da ne zaklanja ostale elemente saobraćajne signalizacije postavljene na stub semafora.

Član 85.

Zeleni svetlosni saobraćajni znakovi bez grafičkog simbola (VI-1), se primenjuju kada se neko od kretanja realizuje sa ili bez postojanja dozvoljenog konflikta sa nekim od vozačkih ili pešačkih tokova na raskrsnici.

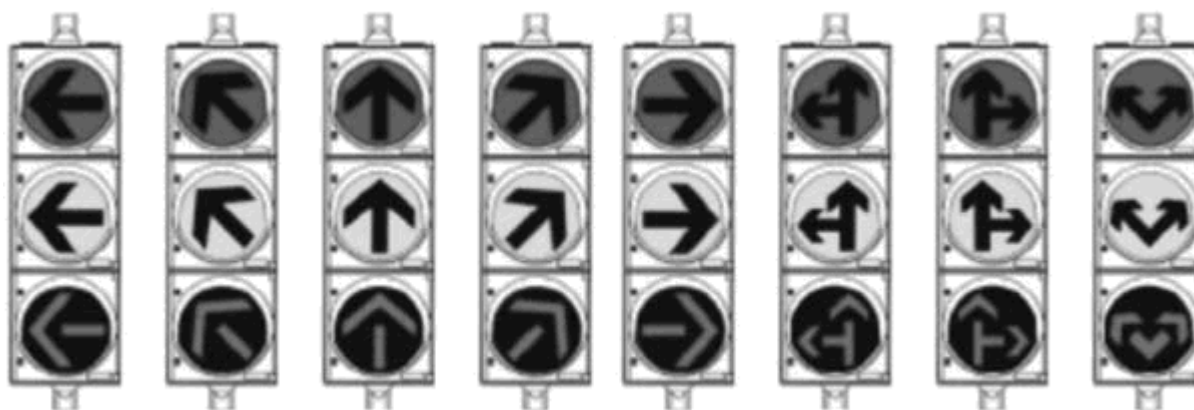

VI-1

Semafori koji daju direkzione svetlosne saobraćajne znakove (VI-2.1-VI-2.8) koriste se za regulisanje kretanja vozila na jednom ili više prilaza raskrsnici, ili na jednom ili više krakova raskrsnice, ili za kretanje vozila iz jednog ili više smerova kretanja.

Zeleni direkcionni svetlosni saobraćajni znak sa grafičkim simbolom jednom ili dve strelice se primenjuju kada je obezbeđeno da se kretanje vozila, u smeru određeno strelicom odnosno strelicama, odvija kao bezkonfliktno.

Grafički simbol strelice koji označava smer kretanja, izvodi se kao crni uz crveno i žuto svetlo odnosno kao zeleni na crnoj podlozi za zeleno svetlo.

VI-2.1

VI-2.2

VI-2.3

VI-2.4

VI-2.5

VI-2.5

VI-2.7

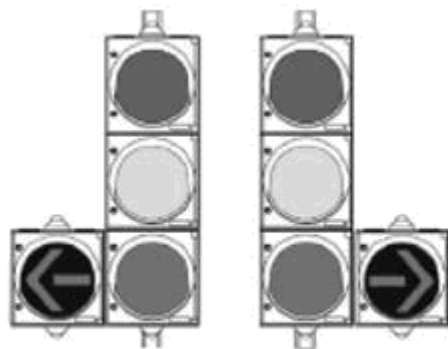
VI 2.8

Član 86.

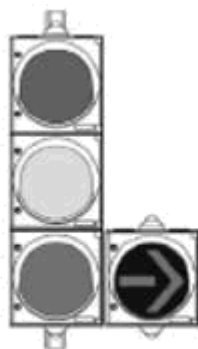
Semafor sa trobojnim svetlima može da ima dodatni svetlosni saobraćajni znak (VI-4.1 – VI-4.5) u obliku zelene strelice – uslovni znak.

Dodatni svetlosni saobraćajni znak postavlja se sa odgovarajuće strane semafora, u visini na kojoj se nalazi zeleno svetlo, na način prikazan na slici.

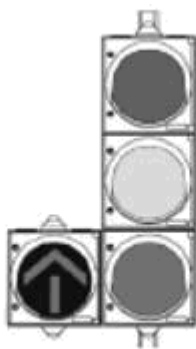
Dodatni svetlosni saobraćajni znak se prikazuje samo kada je na semaforu kome pripada, uključeno crveno svetlo.

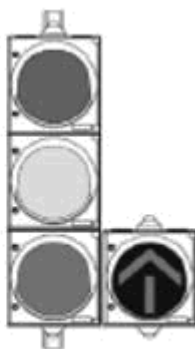
VI-4.1

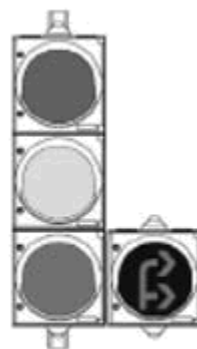
VI-4.2

VI-4.3

VI-4.4

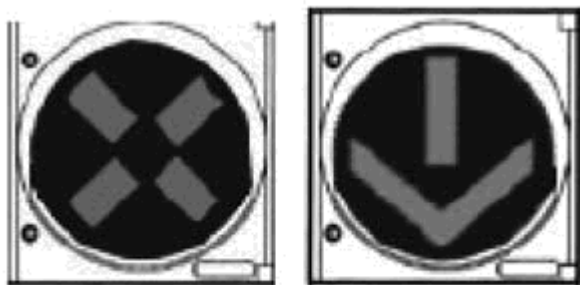
VI-4.5

Član 87.

Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama (VI-3.1 i VI-3-2) koriste se za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama u određenim vremenskim periodima.

Semafori iz stava 1. ovog člana postavljaju se iznad saobraćajne trake na koju se odnose i za svaku saobraćajnu traku ponaosob.

Grafička forma svetlosnih saobraćajnih znakova iz stava 1. ovog člana je prikaz crvenih ukrštenih linija i zelene strelice sa vrhom okrenutim nadole, na podlozi crne boje.

VI-3.1

Član 88.

Semafor za regulisanje promene saobraćajne trake (VI-4) je u obliku žute strelice usmerene koso na dole i koristi se za promenu saobraćajne trake kojom se vozilo kreće.

Semafor iz stava 1. ovog člana postavlja se iznad saobraćajne trake, odnosno u saobraćajnoj traci koju vozilo mora napustiti u smeru određenom strelicom.

Svetlosni saobraćajni znak se izvodi kao žuta treptuća strelica usmerena na dole, na crnoj podlozi.

VI-4

2.2. Semafori za regulisanje kretanja bicikala

Član 89.

Kretanje bicikala i mopeda po biciklističkim trakama, odnosno bicikala po biciklističkim stazama može se regulisati upotrebom semafora kojima se daju trobojni svetlosni saobraćajni znakovi, na kojima se svetla postavljaju po vertikalnoj osi jedno ispod drugog, i to crveno gore, žuto u sredini i zeleno dole.

Grafički simbol bicikla izvodi se kao crni simbol u crvenom i žutom svetlu, odnosno kao zeleni simbol na crnoj podlozi.

Semafori za regulisanje kretanja bicikala koriste se ako je biciklistička staza izvan lokacije obeleženog pešačkog prelaza ili bicikli imaju drugačije elemente vođenja na raskrsnici u odnosu na pešake.

VI-8

3.3. Semafori za regulisanje kretanja pešaka

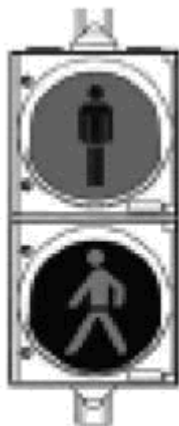
Član 90.

Za regulisanje kretanja pešaka upotrebljavaju se semafori za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svetlima, kojima može biti pridodat uređaj za davanje zvučnih signala ili uređaj za odbrojavanje preostalog vremena čekanja.

Svetla mogu da budu postavljena po vertikalnoj osi, i to: crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole, odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svetlo levo, a zeleno svetlo desno.

Svetla iz stava 1. ovog člana sastoje se od svetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pešaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svetleća silueta pešaka crvene ili zelene boje.

Svetla ne smeju biti upaljena istovremeno, s tim da zeleno svetlo može biti trepćuće, u određenom vremenskom intervalu, pre pojave crvenog svetla.

VI-6

3.4. Uređaji za regulisanje kretanja tramvaja

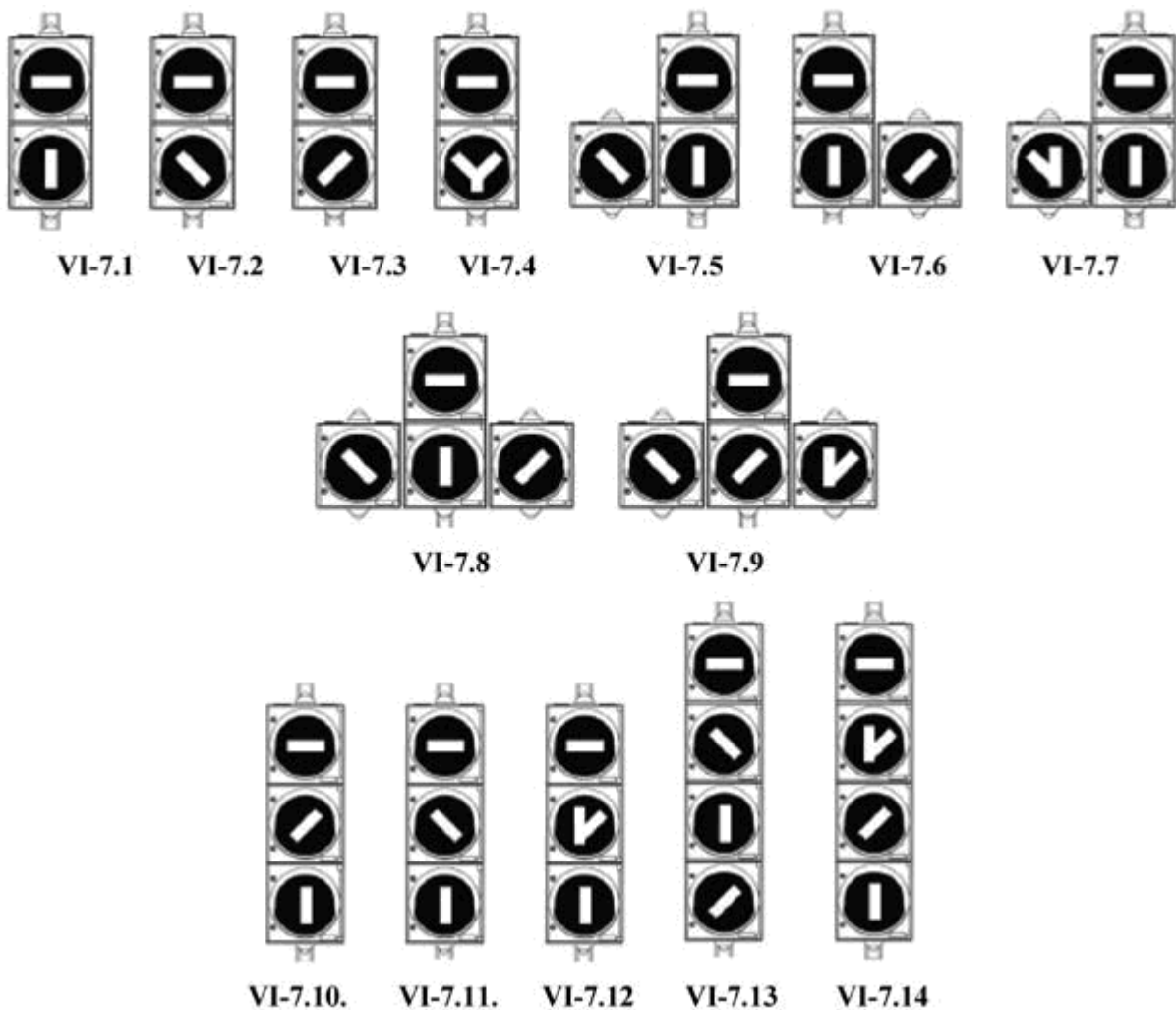
Član 91.

Za regulisanje kretanja tramvaja upotrebljavaju se uređaji za davanje svetla bele boje na podlozi crne boje. Svetla su u oblike položene, uspravne ili kose crte ili kombinacija istih.

Ovi semafori mogu da se koriste u kombinaciji sa semaforima kojima se reguliše kretanje vozila.

Ako vozila javnog gradskog prevoza koriste istu saobraćajnu traku kojom se kreću i tramvaji za regulisanje njihovog kretanja koriste se uređaji iz stava 1.

ovog člana.

5.5. Uredaji za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom

Član 92.

Semafori za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom broječanom oznakom preporučuju brzinu kojom vozila treba da se kreću da bi na narednom semaforu imalo slobodan prolaz.

Svetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom mogu biti sa najviše tri svetla, gde broj koji označava preporučenu brzinu svetli belom bojom na crnoj pozadini.

VI-3.1

*3.6. Svetlosni saobraćajni znakovi na prelazu puta
preko železničke pruge u istom nivou*

Član 93.

Svetlosnim saobraćajnim znakovima na prelazima puta preko železničke pruge u istom nivou najavljuje se približavanje voza, spuštanje branika ili polubranika ili označavaju da je branik, polubranik u spušenom položaju.

Svetlosni saobraćajni znakovi daju se naizmeničnim paljenjem dva okrugla crvena svetla i mogu im biti pridodati zvučni uređaji.

Svetla iz stava 2. ovog člana nalaze se jedno pored drugog u horizontalnoj osi, na tabli koja ima oblik ravnostnog trougla sa vrhom okrenutim naviše, čije boje i mere odgovaraju boji i merama znaka opasnosti.

Svetlosni saobraćajni znak postavlja se na prelazima puta preko železničke pruge u nivou, sa ili bez branika, odnosno polubranika.

VI-9

3.7. Semafori za regulisanje pristupa vozila

Član 94.

Za regulisanje pristupa vozila upotrebljavaju se semafori kojima se prikazuju svetlosni saobraćajni znaci, u vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svetlo levo, a zeleno desno.

Semafori za regulisanje pristupa vozila koriste se na mestima gde se učesnici u saobraćaju primaju pojedinačno i gde je potrebno označiti da je određeni kanal za opslugu otvoren ili zatvoren.

VI-10

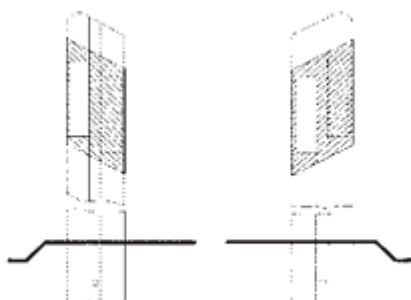
VI-10.1

Član 95.

Na putevima van naseljenih mesta postavljaju se smerokazi i značke za obeležavanje ivice kolovoza.

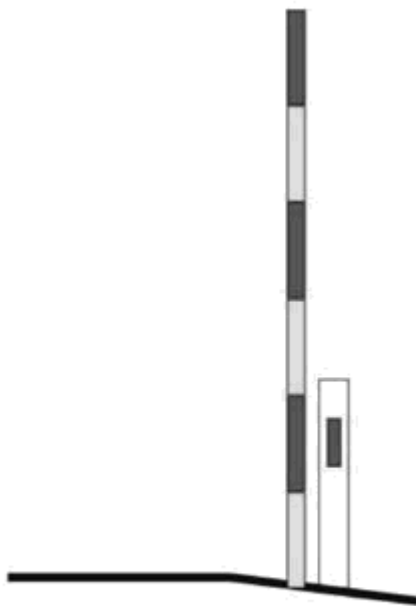
Smerokazi i značke svojim oblikom, merama i načinom izrade moraju biti uočljivi u svim vremenskim uslovima, a posebno u slučaju smanjene vidljivosti (noć, magla, sneg i sl.).

Smerokazi moraju imati reflektujuća tela određene površine (folije ili druga reflektujuća tela), i to: crvene boje s desne strane, a bele boje s leve strane u smeru kretanja vozila (V-25).

V-25

Pod značkama za obeležavanje puta podrazumevaju se štapovi obojeni naizmenično poljima crvene i žute boje, širine po 30cm (V-26).

V-26

Tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva postavlja se na vrhu ostrva radi upozorenja vozačima na nailazak na razdelno ostrvo (V-27). Tabla ima naizmenično crna i žuta polja. Na vrhu table obavezno se postavlja, jedan od znakova iz grupe II-45. Ovaj znak i tabla se izrađuju sa unutrašnjim osvetljenjem ili od retroreflektujućeg materijala klase 2.

V-27

5. Branici ili polubranici na prelazu puta
preko željezničke pruge

Član 96.

Branici kojima se na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou zatvara saobraćaj čitavom širinom puta moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svetlosne oznake, od kojih je jedna smeštena na sredini branika, a druge dve bliže krajevima branika ili prevučeni refleksnom materijom duž celog branika.

Polubranici kojima se na prelazu puta preko željezničke pruge u nivou zatvara saobraćaj samo do polovine širine puta, moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svetlosne oznake, postavljene na odgovarajućim razmacima po čitavoj dužini polubranika, od kojih je jedna smeštena na samom kraju polubranika.

Osnovna boja branika ili polubranika je bela.

Branici i polubranici moraju biti obeleženi crvenim retroreflektujućim ili svetlosnim oznakama i u slučaju kad su obeleženi posebnim postojanim ili trepćućim crvenim svetlima.

Refleksna stakla iz st. 1. i 2. ovog člana moraju imati površinu od najmanje 40cm², a moraju se postaviti tako da su vidljiva iz smera puta na kome se zatvara saobraćaj.

6. Privremena saobraćajna signalizacija

Član 97.

Privremena saobraćajna signalizacija se koristi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu. Privremenu saobraćajnu signalizaciju pored znakova obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu čine i saobraćajni znakovi i oprema.

6.1. Oprema za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu

Član 98.

Opremu koja se koristi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi čine:

1) „Čeoni branik” – branik sa tablom na kojoj su naizmenična polja bele i crvene boje, zakošena pod uglom od 45°. Izvode se kao levi (VII-1) i desni (VII-1.1);

VII-1

VII-1.1

2) „Usmeravajući branik” – branik sa tablom na kojoj su naizmenična polja bele i crvene boje strelastog oblika, zakošena pod uglom od 45o od donje i gornje ivice prema sredini table. Izvode se kao levi (VII-2) i desni (VII-2.1);

VII-2

VII-2.1

Čeon i usmeravajući branici se koriste prilikom zatvaranja puta, odnosno saobraćajne trake, za ograđivanje radilišta ili privremenih prepreka na putu sa čeon i začelne strane.

Branici se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2.

Na branike mogu da se postave najviše dva saobraćajna znaka.

U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na branike mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svetiljke.

3) „Zapreke” – table postavljene na sopstvenim nosačima sa naizmeničnim kvadratnim poljima bele i crvene boje i mogu da budu jednostruke (VII-3) i dvostruke (VII-3.1). Koriste se za ograđivanje radilišta sa bočne strane i u zoni radova i privremenih prepreka na putu na mestima gde se vrši potpuno zatvaranje saobraćaja.

Na zapreku može da se postave najviše dva saobraćajna znaka.

U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svetiljke.

Zapreke se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2;

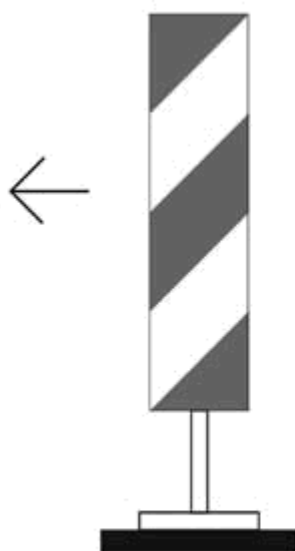

VII-3

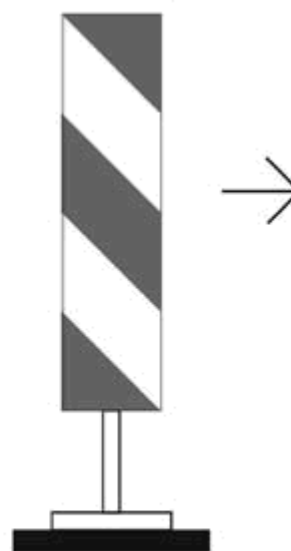

VII-3.1

4) „Vertikalne zapreke” su jednostrane ili dvostrane table postavljene na sopstvenim nosačima, vertikalno u odnosu na kolovoz, sa naizmeničnim poljima bele i crvene boje pod uglom od 45o u odnosu na površinu kolovoza. Koriste se za skretanje saobraćaja, podelu smerova kretanja i označavanje bočne ivice radilišta.

VII-4

VII-4.1

Vertikalne zapreke izvide se kao leve (VII-4) i desne (VII-4.1).

Na vertikalnu zapreku može se postaviti samo jedan saobraćajni znak.

U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svetiljke.

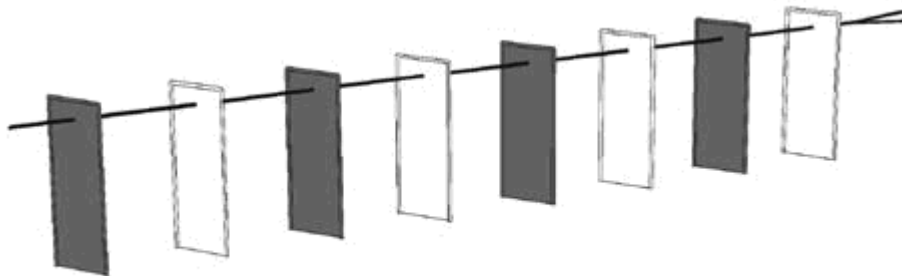
Vertikalne zapreke se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2.

5) „Zaprečne trake” (VII-5) su plastične trake obojene naizmenično belom i crvenom bojom kojom se označavaju ivice radilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

VII-5

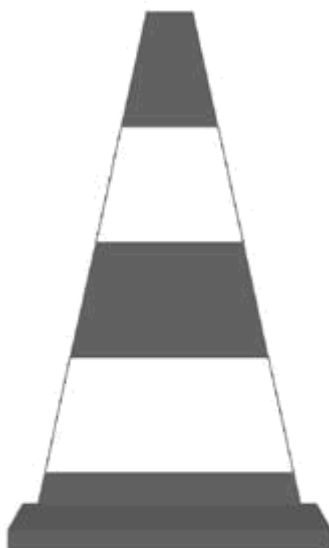
6) „Zaprečno uže” (VII-6) je uže sa naizmenično nanizanim pločama ili zastavicama crvene i bele boje i služi za označavanje ivice radilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

VII-6

7) „Saobraćajne kupe” (VII-7) su kupe izrađene od gume ili plastičnih materijala na kojima se nalaze naizmenična bela i crvena polja izrađena od retroreflektujućeg materijala. Koriste se za obeležavanje kratkotrajnih radova.

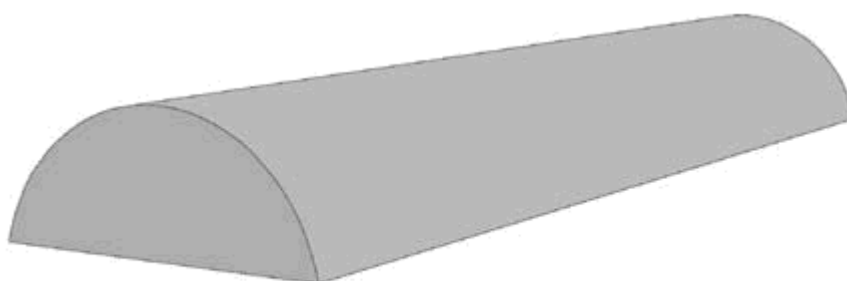
Radi bolje uočljivosti na vrh kupe moguće je postaviti bljeskalice ili odgovarajuće treptalice.

VII-7

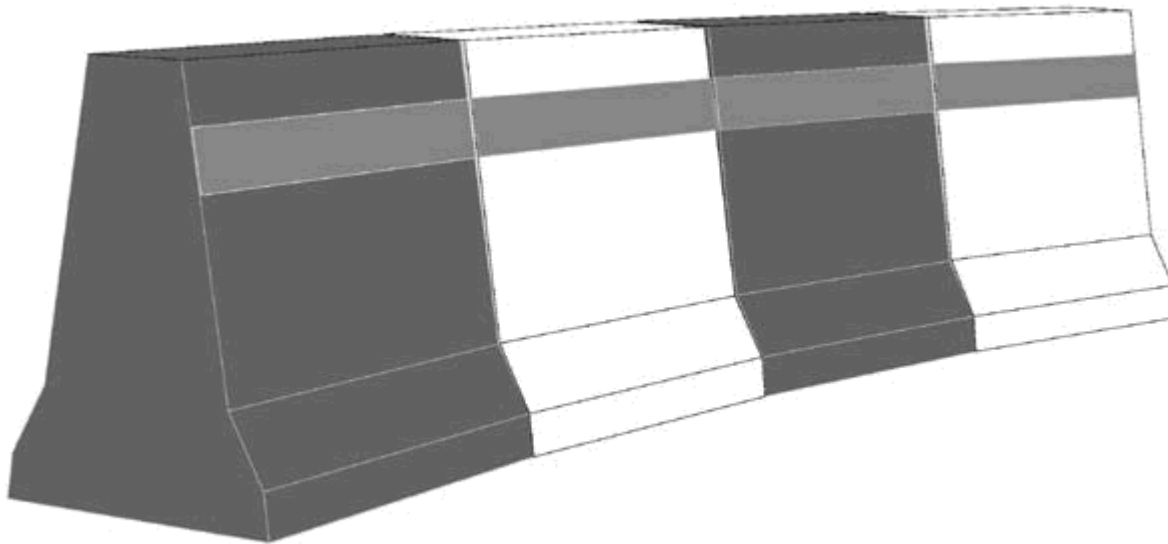
8) „Montažni ivičnjak” (VII-8) koristi se za označavanje površine kolovoza koja je namenjena za kretanje vozila u zonama radova na putu. Ivičnjak je žute boje. Na njemu moraju da budu postavljene retroreflektujuće oznake radi bolje vidljivosti;

Na ivičnjak se mogu postaviti i markeri.

VII-8

9) „Razdvajajuća ograda” (VII-9) predstavlja plastične elemente bele i crvene boje izrađene prema tipu ograde „Nju DŽersi”, koji se redaju naizmenično i koriste se za razdvajanje suprotnih smerova kretanja, za skretanje saobraćaja i za razdvajanje površine kolovoza na kojoj je dozvoljeno kretanje od površine na kojoj kretanje vozila nije dozvoljeno;

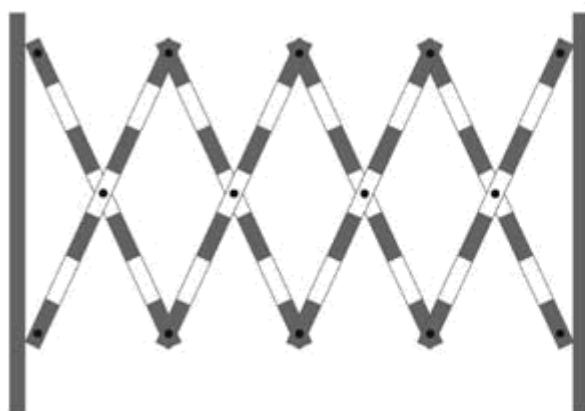
VII-9

10) „Delineatori” (Markeri) (VII-10) ili usmeravajuće oznake koriste se za razdvajanje smerova kretanja ili vođenje tokova u slučajevima skretanja saobraćaja. Mogu da stoje samostalno ili se ugrađuju na montažni ivičnjak.

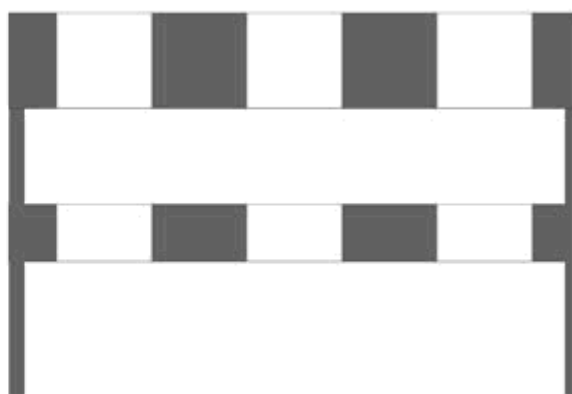

VII-10

11) „Rastegljive ograde” (VII-11) i „složive ograde” (VII-12) su ograde izrađene od lakih materijala koje se lako postavljaju i uklanjaju i služe za ograđivanje radilišta, posebno na trotoarima prilikom jednodневnih ili kratkotrajnih radova za zaštitu pešaka. Elementi od kojih se ove ograde sastoje sastoje se od obojenih su naizmenično belom i crvenom bojom;

VII-11

VII-12

12) „Signalna tabla za označavanje radova na putu” (VII-13) postavlja se na zadnji deo motornih vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno i koristi se za obezbeđivanje kratkotrajnih pokretnih radilišta na putu.

Signalna tabla za označavanje radova na putu sastoji se od rama crvene i bele boje na koji se postavljaju treptajući znakovi „radovi na putu” (I-19),

„obavezno obilaženje s desne strane” (II-45) ili „obavezno obilaženje s leve strane” (II-45.1), zavisno od situacije na putu. Umesto saobraćajnih znakova „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45) ili „obavezno obilaženje s leve strane” (II-45.1) može se postaviti „semafor za regulisanje promene saobraćajne trake” (VI-4).

VII-13

6.2. Davanje znakova za regulisanje saobraćaja na delu puta na kome se izvode radovi ili gde je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti

Član 99.

Regulisanje saobraćaja na delu puta na kome se izvode radovi ili gde je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti vrši se zastavicama zelene i crvene boje (VII-14), dimenzija najmanje 40cm h 40cm. Kada radnik određen od strane izvođača radova, drži podignutu zelenu zastavicu, prolaz je slobodan, a kada je podignuta crvena zastavica, prolaz je zabranjen.

VII-14

7. Ostale oznake na putu

Član 100.

U ostale oznake na putu spadaju linije vodilje i zvučna signalizacija za slepa i slabovidna lica.

Signalizaciju za slepa i slabovidna lica čini oprema za obeležavanje prostora na javnim saobraćajnim i pešačkim površinama, prilazima do objekata, za kretanje po objektima za javno korišćenje, kao i ugradnju posebnih signalnih uređaja kojima se obezbeđuje nesmetano i orijentisano kretanje slepih i slabovidnih lica.

Oprema iz st. 1. i 2. ovog člana može da se postavlja na putevima uz saobraćajnu signalizaciju propisanu ovim pravilnikom.

Član 101.

Opremu koja se koristi za obeležavanje puteva za kretanje slepih i slabovidnih lica čine:

- 1) taktilne trake sa jasno naznačenim krajevima putanja;
- 2) taktilni pešački tasteri na stubovima semafora;
- 3) zvučni signali navođenja;
- 4) zvučni signali prelaženja, i
- 5) ostala tehnička sredstva slične namene.

Član 102.

Za kretanje slepih i slabovidnih lica mogu da se ugrade i pomoćna sredstva kao što su, rukodržači, vođice i druga slična pomagala koja će slepim i slabovidnim licima omogućiti bolje i lakše kretanje i snalaženje na javnim površinama ili u javnim objektima.

8. Postavljanje saobraćajne signalizacije

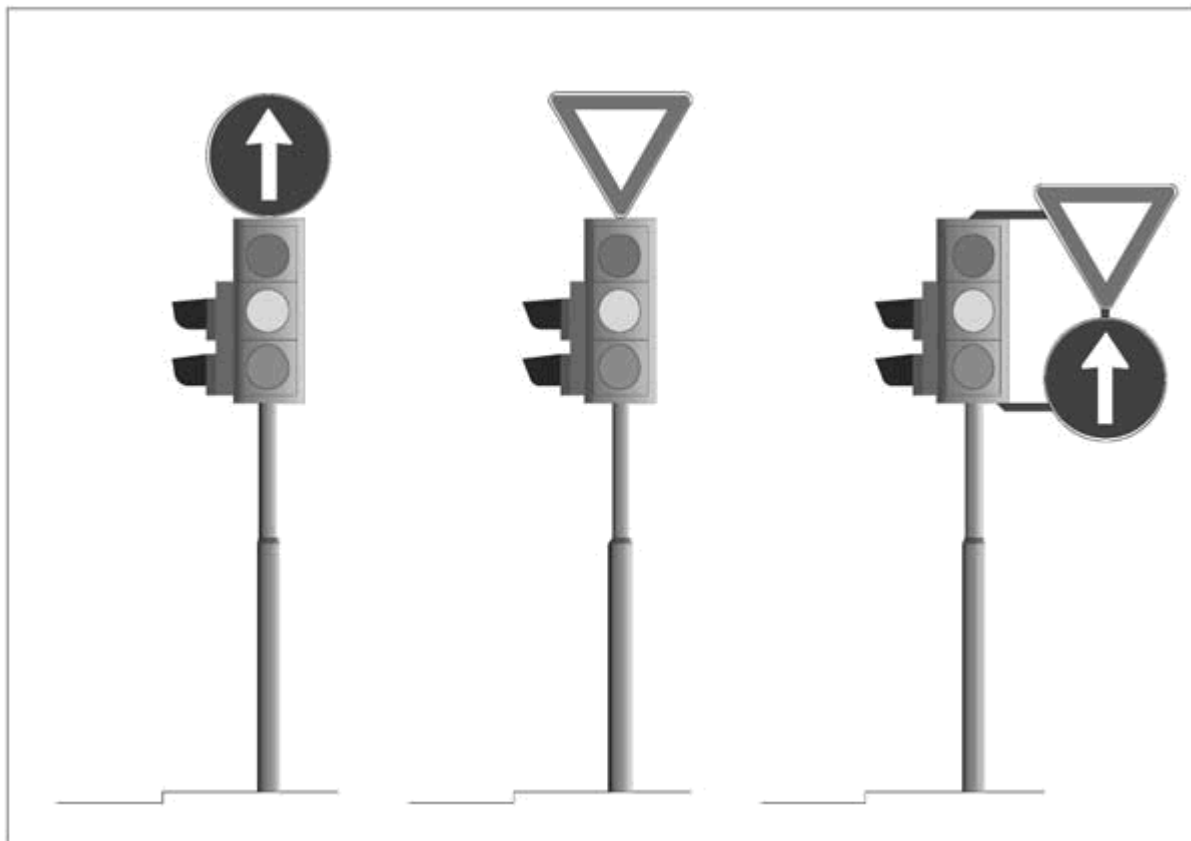
Član 103.

Saobraćajni znakovi se postavljaju na stub pored kolovoza.

Na istom stubu ne sme se postaviti više od dva saobraćajna znaka, sa ili bez dopunskih tabli.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, saobraćajni znak može biti postavljen:

- 1) na konzolni nosač – ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 2) na portalni nosač – ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 3) na čeonu branik, usmeravajući branik, zapreku ili vertikalnu zapreku;

4) na stub semafora, i to: znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza), znak II-2 (obavezno zaustavljanje), znak II-4 (zabrana saobraćaja u jednom smeru), znakovi II-43, II-43.1 i II-43.2 (obavezan smer), znak III-2 i znak III-2.1 (put sa jednosmernim saobraćajem), znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza), znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) i znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica).

Na stub semafora, može da bude postavljen samo jedan saobraćajni znak iznad, odnosno dva znaka sa desne strane u nivou semafora, na posebnom nosaču;

5) na zadnji deo motornog vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno, za obezbeđivanje kratkotrajnih pokretnih radilišta na putu može se postaviti VII-13 (signalna tabla za označavanje radova na putu) .

Član 104.

Saobraćajni znakovi na stubu pored puta, postavljaju se na putevima, raskrsnicama i u naselju, van pešačkih površina, zavisno od broja znakova, na visini od 1,2 do 1,4m.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na visini od 80cm postavljaju se znaci III-17 (broj puta), III-17.1 (kilometraža puta), III-18 (broj međunarodnog puta), III-55 (broj serpentine) i III-66 (tabla za označavanje izlaza), a na visini od 110cm postavljaju se znakovi II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), II-45.1 (obavezno obilaženje s leve strane) i II-45.3 (obilaženje sa obe strane).

Saobraćajni znakovi, koji se postavljaju na pešačkim površinama, postavljaju se tako da najniža tačka znaka bude na visini od 2,2m.

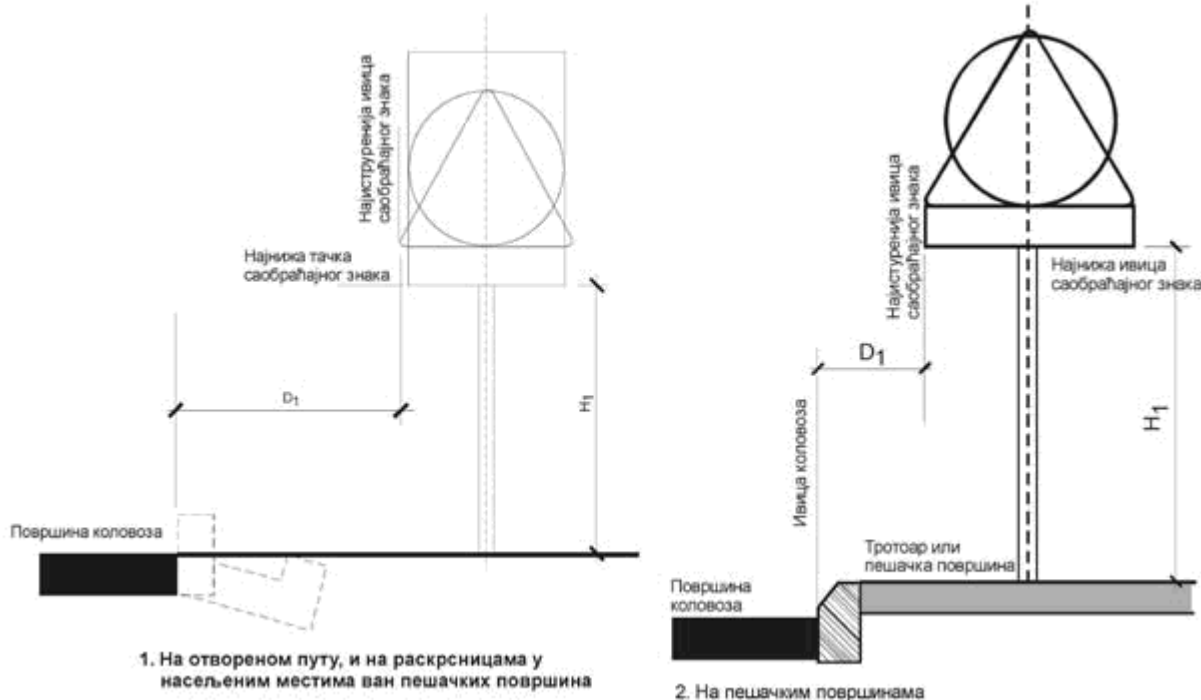
Saobraćajni znakovi iznad kolovoza postavljaju se na visini od 4,5m, osim znaka II-21. koji se postavlja na visinu određenu znakom.

Znakovi kojima se označavaju radovi i privremene prepreke na putu postavljaju se visini utvrđenoj u st. 1, 2. i 4. ovog člana.

Visina se računa od površine kolovoza do donje ivice saobraćajnog znaka, odnosno do donje ivice dopunske table, ako se dopunska tabla postavlja uz saobraćajni znak.

Rastojanje između ivice kolovoza i najjisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavlja na putu, raskrsnicama i u naselju, van pešačkih površina, iznosi od 0,50m do 1,5 m.

Rastojanje između ivice kolovoza i najjisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavljaju na pešačkim površinama iznosi od 0,30m do 1,5m.

8.1. Postavljanje znakova opasnosti

Član 105.

Znakovi opasnosti se postavljaju, po pravilu, na udaljenosti od 150m do 250m ispred opasnog mesta na putu.

Izuzetno, van naselja, ako se iz razloga bezbednosti, znakovi opasnosti moraju postaviti na udaljenosti manjoj od 150m ili većoj od 250m, moraju im se dodati dopunske table na kojima se naznačuje udaljenost do opasnog mesta.

Na putu u naselju, znakovi opasnosti mogu se postavljati i na udaljenosti manjoj od 150m ispred opasnog mesta, bez postavljanja dodatne table.

U slučajevima u kojima postoji opasnost da vozač iznenada i nepripremljen naiđe na opasno mesto na putu, postaviće se između znaka opasnosti postavljenog na udaljenosti iz st. 1. i 2. ovog člana i opasnog mesta na putu, jedan ili više istih znakova, uz koje će se postaviti i dopunske table sa naznačenom udaljenošću do opasnog mesta.

Član 106.

Izuzetno od člana 105. stav 1. ovog pravilnika:

- 1) znak I-19 (radovi na putu) postavlja se i neposredno ispred mesta na kome se izvode radovi, a pored njega postavlja se i poseban branik koji noću i kad je vidljivost smanjena mora imati propisan svetlosni znak. Uz ovaj znak može da se postavi dopunska tabla (IV-1) koja označava dužinu zone neposrednih radova ili dopunska tabla (IV-2) koja označava rastojanje do zone radova na putu;
- 2) znak I-19 (radovi na putu) može se postaviti i na znaku VII-13 (signalna tabla za označavanje radova na putu);
- 3) znak I-23 (saobraćaj u oba smera) postavlja se na samom mestu odakle počinje saobraćaj u oba smera, a po potrebi, postavlja se i na delu puta na kome se saobraćaj odvija u oba smera;
- 4) znak I-26 (ukrštanje puteva iste važnosti) postavlja se, po pravilu, na putevima van naselja;
- 5) znakovi I-27 (ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom), I-28 (spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s leve strane), I-28.1 (spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane), I-29 (spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s leve strane), I-29.1 (spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s desne strane), smeju se postaviti samo ako je na sporednom putu, koji se ukršta sa putem s prvenstvom prolaza, ispred raskrsnice postavljen znak II-1 (ukrštanje sa putem s prvenstvom prolaza) ili znak II-2 (obavezno zaustavljanje);
- 6) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) postavljaju se samo na prelazima puta preko železničke pruge u nivou, koji su potpuno nezaštićeni ili koji su zaštićeni samo uređajima za davanje svetlosnih i zvučnih znakova bez branika ili polubranika, i to: na odstojanju od 5m od najbliže železničke šine, a ako okolnosti to zahtevaju ne manjem od 3m, odnosno ne većem od 10m;
- 7) ako je prelaz puta preko železničke pruge u nivou zaštićen uređajem za davanje svetlosnih znakova, znak Andrejin krst postavlja se na istom stubu, i to iznad svetlosnih znakova;
- 8) znak Andrejin krst mora biti uočljiv, pri uslovima normalne vidljivosti, na putu na kome je postavljen na udaljenosti od najmanje 50m;
- 9) znak I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima) i znak I-36 (približavanje prelazu puta preko železničke

pruge bez branika ili polubranika) postavljaju se tako što se znak u obliku pravougaonika sa tri kose trake i odgovarajućim znakom opasnosti postavlja na 240m ispred mesta ukrštanja puta i železničke pruge u nivou, znak sa dve kose trake na 160m, a znak sa jednom kosom trakom na 80m ispred mesta ukrštanja puta i železničke pruge u nivou. Niža strana kosih traka je bliže kolovozu. Znak opasnosti može biti istaknut i iznad znaka u obliku pravougaonika koji se postavlja na 80m od prelaza puta preko železničke pruge u nivou.

8.2. Postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 107.

Znakovi izričitih naredbi postavljaju se neposredno ispred mesta odakle za učesnike u saobraćaju nastaje obaveza da se pridržavaju naredbe izražene saobraćajnim znakom.

Ako je potrebno da zbog smanjene preglednosti puta ili iz drugih razloga bezbednosti, učesnici u saobraćaju, budu unapred obavešteni o izričitoj naredbi, znak izričite naredbe može biti postavljen i na odgovarajućoj udaljenosti od mesta odakle naredba važi.

Znakovima izričitih naredbi koji se prema odredbi stava 2. ovog člana postavljaju na određenoj udaljenosti ispred mesta na kome je postavljen znak izričite naredbe i odakle naredba važi, moraju se dodati dopunske table sa oznakom udaljenosti do mesta odakle naredba važi.

Ako izričita naredba važi na deonici određene dužine puta, uz saobraćajni znak mora se postaviti dopunska tabla sa oznakom dužine na kojoj znak izričite naredbe važi, u skladu sa članom 108. ovog pravilnika.

Na kraju deonice iz stava 4. ovog člana mora se postaviti znak obaveštenja o prestanku važenja znaka izričitih naredbi.

Član 108.

Znakovi izričitih naredbi moraju se ponovo postaviti posle svake raskrsnice sa drugim putem na putu na kome je takav znak postavljen, ako izričita naredba važi i posle navedene raskrsnice.

Član 109.

Za označavanje izričitih naredbi koje važe samo za određeno vreme u toku dana ili samo u određene dane, mogu se na putu postavljati i saobraćajni znakovi izrađeni tako da su simboli i dopunske table kojima je određeno njihovo značenje vidljivi samo u vreme za koje važi izričita naredba izražena znakom.

Član 110.

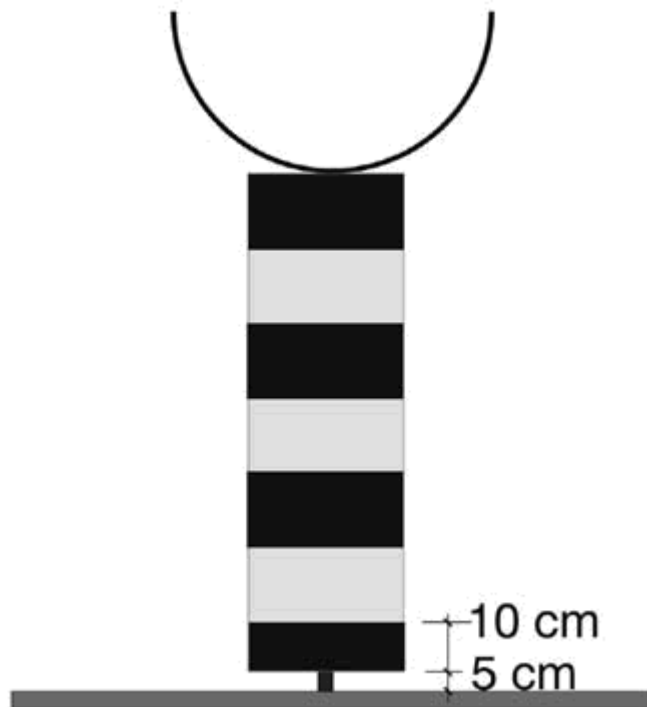
Izuzetno od člana 107. ovog pravilnika:

1) znak II-2 (obavezno zaustavljanje) postavlja se na mestu na kome se vozila moraju zaustaviti da bi propustila vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza. Uz znak II-2, na kolovozu se izvodi neisprekidana linija zaustavljanja;

2) znak II-33 (prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera) postavlja se na mestu sa koga se može videti deo puta na koji se zabrana odnosi;

3) znak II-34 (zabrana zaustavljanja i parkiranja) i znak II-35 (zabrana parkiranja) mogu imati dopunsku tablu sa ucrtanom strelicom koja se ističe ispod znaka paralelno sa uzdužnom osom puta, a koja upućuje na to da se zabrana, odnosno ograničenje označeno saobraćajnim znakom odnosi samo na deo puta koji se proteže u pravcu označenom strelicom, i na udaljenosti koja je označena uz strelicu;

4) znakovi II-43, II-43.1, II-43.2, II-43.3 i II-43.4 (obavezan smer) i znakovi II-44, II-44.1, i II-44.2 (dozvoljeni smerovi) postavljaju se na samoj raskrsnici;

5) znak II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), znak II-45.1 (obavezno obilaženje s leve strane), znak II-45.2 (kružni tok saobraćaja) i znak II-45.3 (obilaženje sa obe strane) postavljaju se na vrh ili ivicu pešačkog ostrva odnosno ostrva za usmeravanje saobraćaja ili ispred drugih objekata na kolovozu puta. Oni se mogu postaviti uz tablu za obeležavanje vrha ostrva, i

6) znak II-45 (obavezno obilaženje s desne strane) i znak II-45.1 (obavezno obilaženje s leve strane) mogu se postaviti na znak VII-13 (signalna tabla za označavanje radova na putu).

8.3. Postavljanje znakova obaveštenja

Član 111.

Znakovi obaveštenja postavljaju se tako da učesnicima u saobraćaju pruže prethodna obaveštenja, obaveštenja o prestrojavaju, obaveštenja o skretanju, potvrdno obaveštenje o pravcu kretanja, kao i da označe objekt, teren, ulicu ili delove puta na koje se odnose.

Ako se objekt ili teren na koji se znak obaveštenja odnosi ne nalazi na putu na kome je znak postavljen, potrebno obaveštenje može biti postavljeno na dopunskoj tabli ili na samom znaku tako da se učesnicima u saobraćaju omogući lako i brzo pronalaženje objekta, odnosno terena na koji se znak odnosi.

Član 112.

Izuzetno od člana 111. ovog pravilnika:

- 1) znak III-1 (prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera) postavlja se ispred suženog dela puta, s tim što se na suprotnoj strani suženog dela puta postavlja znak II-33 (prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smera);
- 2) znakovi III-2 i III-2.1 (put sa jednosmernim saobraćajem) postavljaju se duž puta sa jednosmernim saobraćajem, i to na mestima na kojima je potrebno da se vozaču koji se kreće putem, odnosno koji ulazi na takav put da obaveštenje o jednosmernom saobraćaju;
- 3) ako se postave znakovi III-2 i III-2.1 obavezno se postavljaju odgovarajući znakovi zabrane i znakovi obaveze na mestima na kojima vozila sa drugih puteva ulaze, odnosno nailaze, na put sa jednosmernim saobraćajem;
- 4) znak III-2 postavlja se tako da je strelica uspravna na uzdužnu osu puta, a znak III-2.1 postavlja se tako da je strelica paralelna sa uzdužnom osom puta;
- 5) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) postavlja se, po pravilu, na glavnim saobraćajnicama u naselju i na prilazu naselju, i to ispred raskrsnice;
- 6) znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) se mora postaviti na mestu gde se završava put sa prvenstvom prolaza;
- 7) znak III-6 (obeleženi pešački prelaz) i znak III-7 (podzemni ili nadzemni pešački prolaz) postavljaju se samo neposredno ispred obeleženog pešačkog prelaza ili prolaza, odnosno iznad njih;
- 8) znak III-8 (raskrsnica) postavlja se na udaljenosti od najmanje 150m ispred raskrsnice koju označava a na autoputevima i motoputevima, može biti postavljen i na udaljenosti od najmanje 500m ispred raskrsnice. Ovaj znak se ne postavlja u naseljenom mestu;
- 9) znak III-10 (smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno) postavlja se na prvu raskrsnicu ispred one na kojoj vozilo želi da izvrši skretanje ulevo a na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

- 10) znak III-12 (strelasti putokaz) i III-13 (putokazna tabla) postavljaju se na raskrsnici na mestu odakle počinje put na koji se znak odnosi;
- 11) znak III-17 (broj puta), III-17.1 (kilometraža puta) i znak III-18 (broj međunarodnog puta) kada se postavljaju kao posebni znakovi mogu biti postavljeni i ispod ili iznad drugih saobraćajnih znakova. Znak III-18 postavlja se na međunarodnim putevima, a znak III-17 na ostalim putevima;
- 12) znak III-23 (naziv naseljenog mesta) postavlja se na mestu ulaza na teritoriju naseljenog mesta;
- 13) znak III-23.1 (naselje) postavlja se na mestu od koga počinje naselje;
- 14) znak III-25 (prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice), znak III-26 (prestanak zabrane preticanja za teretna vozila), znak III-27 (prestanak ograničenja brzine), III-27.1 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), znak III-28 (prestanak zabrane davanja zvučnih znakova), znak III-29 (prestanak svih zabrana), znak III-29.1 (prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg), znak III-29.2 (završetak biciklističke staze), znak III-29.3 (završetak pešačke staze), znak III-29.4 (završetak staze za jahače) i znak III-29.5 (završetak spojene biciklističke i pešačke staze) postavljaju se na mestima na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane izražene saobraćajnim znakovima na tom putu;
- 15) znak III-61 (potvrda pravca) postavlja se na odstojanju od najviše 500m od poslednjeg priključka;
- 16) znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica) postavlja se na raskrsnici;
- 17) znakovi III-63, III-63.1, III-63.2 i znak III-63.3 (tabla za usmeravanje) postavljaju se na mestu odakle počinje oštra krivina, kao i u samoj krivini;
- 18) znak III-64 (pretputokaz za izlaz) postavlja se na 500m od tačke gde počinje traka za usporavanje vozila. Izuzetno, može se postavljati i na manjem odstojanju, ali ne manje od 250m od tačke gde počinje traka za usporavanje vozila;
- 19) znak III-65 i znak III-65.1 (putokaz za izlaz) postavljaju se na mestima gde počinje traka za isključivnje, odnosno uključivanje vozila;
- 20) znak III-66 (tabla za označavanje izlaza) postavlja se na vrhu razdelnog ostrva;
- 21) znak III-67 (putokaz za prestrojavanje iznad saobraćajnih traka) postavlja se iznad svake saobraćajne trake.

8.4. Postavljanje dopunskih tabli

Član 113.

Dopunske table se postavljaju ispod donje ivice saobraćajnih znakova na koji se dopunska tabla odnosi.

8.5. Izvođenje oznaka na kolovozu

Član 114.

Linija zaustavljanja (V-13) obeležava se samo na prilazima gde je postavljen znak II-2 (obavezno zaustavljanje) ili II-32, II-32.1, II-32.2 (zabrana prolaza bez zaustavljanja).

Poprečne neisprekidane linije za zaustavljanje vozila V-13 na raskrsnicama moraju biti povučene tako da vozač zaustavljenog vozila ima nad raskrsnicom i drugim putevima koji se ukrštaju dovoljan pregled u odnosu na saobraćaj vozila i pešaka preko raskrsnice i tih puteva.

Isprekidana linija zaustavljanja (V-13.1) i (V-13.2) postavlja se samo uz saobraćajni znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza), a neposredno pre te linije na kolovozu može da se obeleži oznaka na kolovozu (V-25.4).

Poprečne isprekidane linije na raskrsnici koje označavaju ukrštanje sa putem koji ima prvenstvo prolaza (oznake V-13.1 i V-13.2), moraju biti povučene tako da ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana predviđene za poprečne neisprekidane linije.

8.6. Postavljanje semafora

Član 115.

Semafori se postavljaju na stubove. Stubovi nosači semafora mogu biti: običan stub (redukovan ili ravan), konzolni stub i portalni stub.

U izuzetnim slučajevima, kada ne postoji prostor za postavljanje stuba pored kolovoza (uzak trotoar i sl.) semafori se mogu, pomoću posebnih nosača, postaviti i na objekte pored kolovoza.

Ako postoje veće visine saobraćajnog profila koja onemogućava primenu konzolnog stuba ili portala, semafori se, mogu pomoću posebne konzole, postaviti i na stub javne rasvete ili stub kontaktne mreže ili se postaviti na čeličnu užad na prilazu, odnosno u samoj zoni raskrsnice.

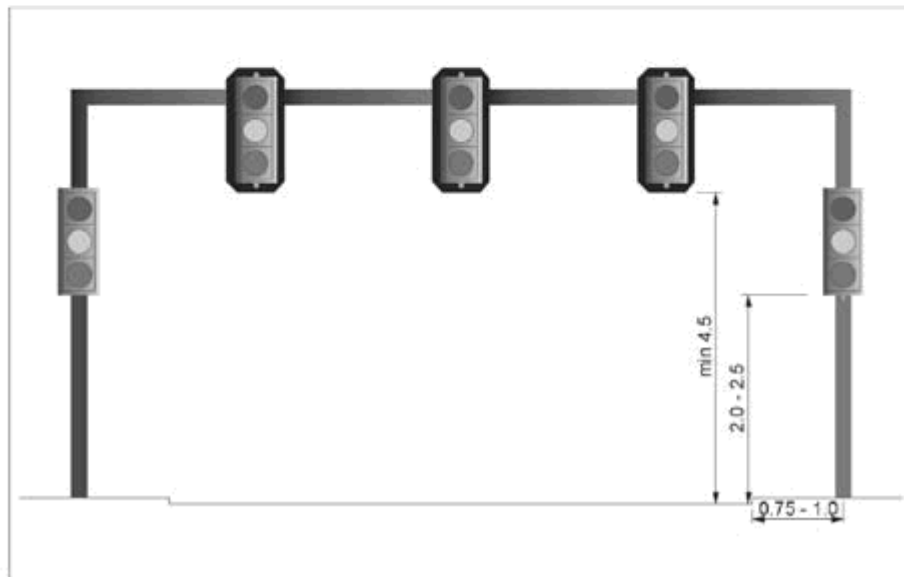
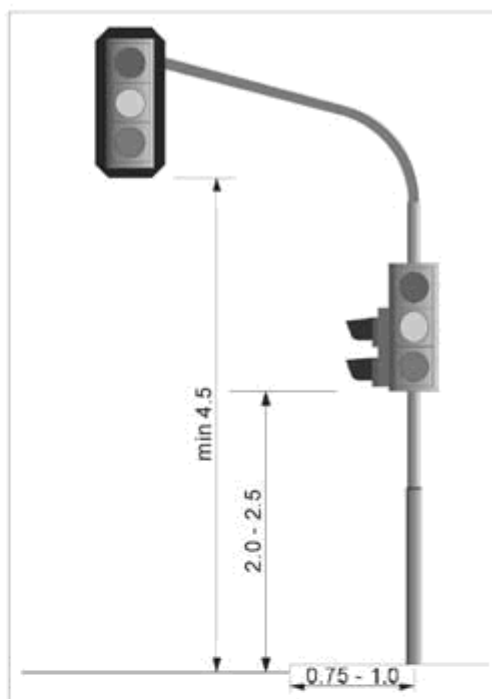
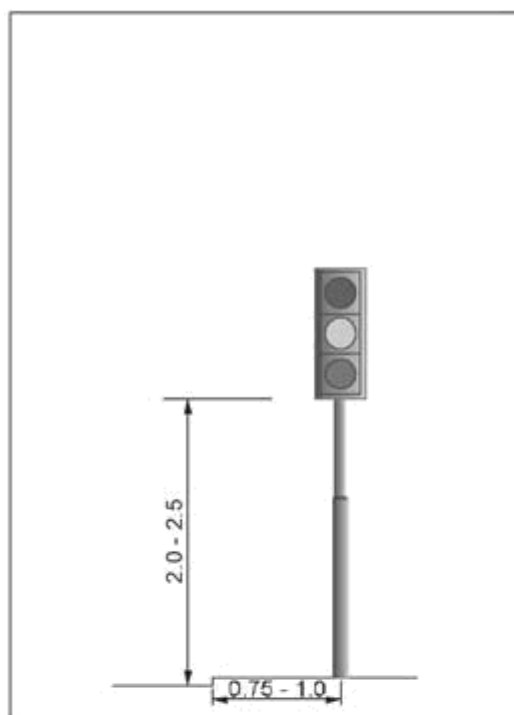
Ako na prilazu raskrsnice postoje stubovi komunalnih instalacija, koji bi zaklanjali semafor postavljen na sopstveni stub nosač, a njihova pozicija na prilazu i tehnički uslovi obezbeđuju postavljanje semafora pored kolovoza, semafori se mogu postaviti na stubove komunalnih instalacija.

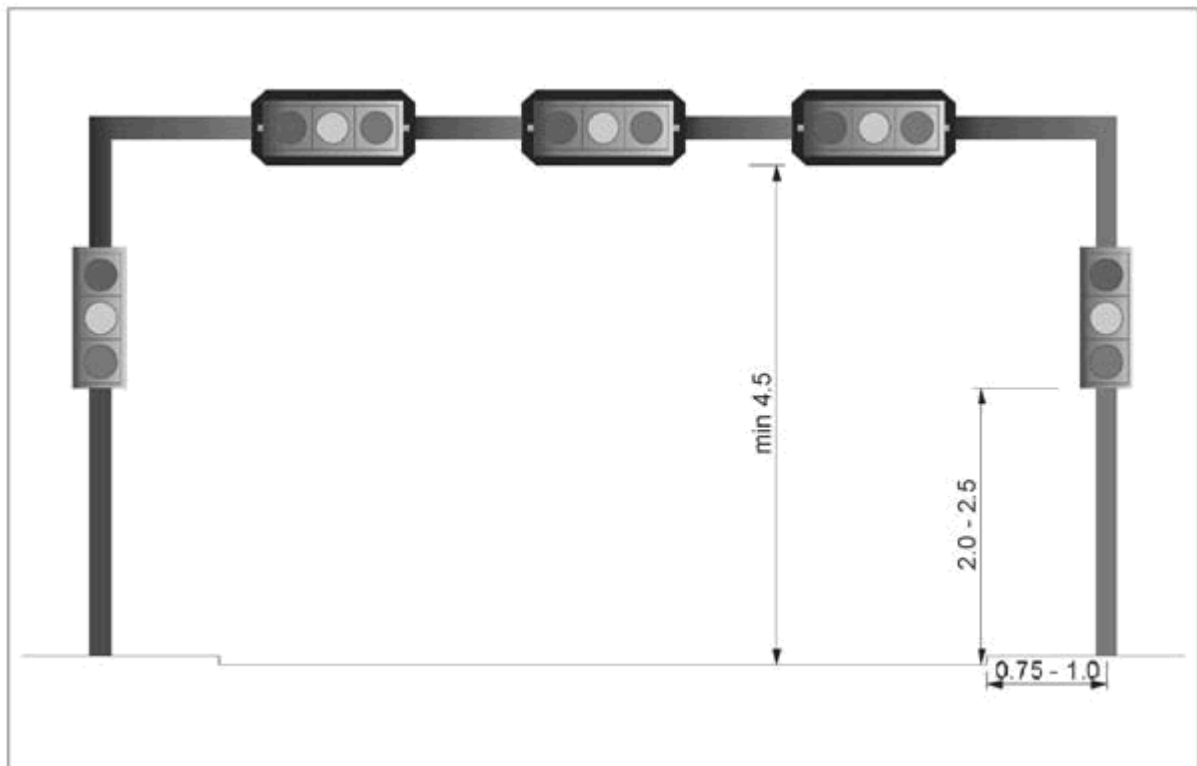
Semafori koji se postavljaju na stub pored kolovoza, moraju biti postavljeni na visini od 2m do 2,5m iznad površine kolovoza.

Na stubu na kome se nalazi semafor na visini iz stava 5. ovog člana, mogu se postaviti i semafori manjih dimenzija, na manjoj visini namenjenih za regulisanje kretanja vozila i pešaka.

Rastojanje osovine stuba semafora od ivice kolovoza iznosi od 0,75m do 1,00m. U posebnim slučajevima, najveće udaljenje stuba od ivice kolovoza definisano je uslovom da vozač na prilazu raskrsnice može pravovremeno da uoči svetlosni signal.

Ako se semafori postavljaju iznad kolovoza (konzola, portal), donja ivica semafora ne sme da bude na visini manjoj od 4,5m iznad kolovoza.

Stub semafora se postavlja na udaljenosti najmanje 3m od linije zaustavljanja.

Svi semafori koji su postavljeni iznad kolovoza obavezno moraju da imaju kontrastnu ploču za poboljšavanje uočljivosti.

Semafor se postavlja uvek pored kolovoza, sa desne strane u smeru kretanja vozila.

Na prilazima raskrsnici sa više saobraćajnih traka obavezno je postaviti semafor koji prikazuje iste signalne pojmove (ponavljač) i na levoj strani, a po potrebi i na konzolnom stubu.

Na prilazima sa jednom saobraćajnom trakom, ponavljač se postavlja ukoliko uslovi pravovremenog uočavanja signala na raskrsnici to zahtevaju.

Član 116.

Na barijerama uređaj za davanje svetlosnih znakova trepćućim crvenim svetlom postavlja se na sredini barijere, a na polubarijerama na kraju polubarijere.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117.

Saobraćajni znakovi opasnosti i saobraćajni znakovi izričitih naredbi, koji određuju zabrane ili ograničenja i znakovi opasnosti, čija je osnovna boja žuta, zameniče se najkasnije do 1. marta 2011. godine.

Član 118.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13) koja je postavljena na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza, gde je postavljen znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1), moraju se zameniti najkasnije do 1. marta 2011. godine, isprekidanom linijom zaustavljanja (V-13.1 ili V-13.2).

Član 119.

Saobraćajni znakovi koji su do dana stupanja na snagu ovog pravilnika postavljeni na stubove komunalnih instalacija moraju se ukloniti i postaviti na način propisan odredbama ovog pravilnika najkasnije do 1. marta 2012. godine.

Član 120.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o saobraćajnim znakovima na putevima („Službeni glasnik RS”, broj 15/04), osim odredaba člana 13. tačka 33) (znakovi II-32 i II-32.2), člana 21. tačka 5) (znak III-5) i člana 67. stav 2, koje prestaju da važe po isteku 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 121.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Broj 110-00-65/2009-01
U Beogradu, 15. aprila 2010. godine
Ministar,
Milutin Mrkonjić, s.r.

PRILOG 1

Vrsta saobraćajnice		R _L Bela	R _L Žuta	R _W (ako se primenjuje)	Q _d Bela	S (SRT jedinice)
Autoput	Nove oznake	≥300	-	≥75	≥160	≥50
	Nakon četiri godine	≥150	-	≥35	≥130	≥45
Državni put I reda a da nije autoput	Nove oznake	≥300	≥200	75	160	50
	Nakon dve godine	≥150	≥100	≥35	≥130	≥45
Državni put II reda	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon dve godine	≥150	≥80	≥35	≥130	≥45
Opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥130	≥45
Glavne saobraćajnice	Nove oznake	≥200	≥150	≥50	≥200	≥50
	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥160	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥200	≥150	-	≥200	≥50
R _L – koeficijent retrorefleksije (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); R _W – koeficijent retrorefleksije u vlažnim uslovima (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); Q _d – koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); S – vrednost otpora na klizanje (SRT)						

Vrsta saobraćajnice	R _L Bela i žuta	R _W (ako se primenjuje)	Q _d Žuta	S (SRT jedinice)

Državni put I reda	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥150	≥35	100	≥45
Državni put II i opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥100	≥35	≥100	≥45
Glavne saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥300	≥50	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥150	≥35	≥100	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu		≥150	-	≥100	≥50
R _L – koeficijent retrorefleksije (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); R _W – koeficijent retrorefleksije uvlažnim uslovima (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); Q _d – koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m ⁻² x lux ⁻¹); S – vrednost otpora na klizanje (SRT)					